

Upravitelj: Ljubljana, Pucnijska ulica 3.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Iskratni oddelki: Ljubljana, Pucnijska ulica 3 - Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Isključno nasprotno za oglaševanje v tujini
in izven države: UPI S. A., MILANO

Računi: za ljubljansko pokrajino pri pokrajinskem
izdatnem zavodu št. 17.749, za ostale kraje
Italije: Servizio Conti, Corr. Post. No 11-3118

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Mesečna naročnina 25 lit.

Uredništvo:
Ljubljana - Pucnijska ulica št. 3.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

Neue ergebnislose Feindangriffe in der Normandie

Zurückgewonnene Stellungen südlich Caen gefestigt - Feindliche Durchbruchversuche südlich Fribenz abermals erfolglos - Zahlreiche Sowjetangriffe an der Ostfront zerschlagen

Aus dem Führerhauptquartier, 27. Juli.
Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Südlich Caen wurden unsere gestern zurückgewonnenen Stellungen gefestigt und gegen erneute örtliche Angriffe gehalten. Panzerbereitstellungen östlich Caen wurden durch zusammengefasstes Artilleriefeuer zerschlagen.

Im Raum westlich Caumont erzielte der Feind wenige örtliche Einbrüche, die nach Abschuss von 45 Panzern abgeriegelt wurden.

Amerikanische Verbände setzten im Raum westlich St. Lo mit starken Kräften ihre Angriffe fort. Einer feindlichen Angriffsguppe von 20 Panzern mit aufgesessener Infanterie gelang es, bis in den Raum Canisy vorzustoßen. 5 Panzer wurden davon abgeschossen. Heftige Kämpfe halten hier und im Raum Marigny an.

Nördlich Periers behaupteten unsere Truppen ihre Stellungen gegen alle feindlichen Angriffe.

Wirksame Angriffe unserer Kampfflieger richteten sich bei Nacht gegen feindliche Bereitstellungen im Raum Caen und Schiffsziele nordöstlich Cherbourg.

Der Feind verlor 11 Flugzeuge in Luftkämpfen.

Im französischen Raum wurden 40 Terroristen im Kampf niedergemacht.

Das Vergeltungsfeuer auf London dauert an.

In Italien blieb dem Gegner im Raum südlich Florenz auch gestern trotz aller Anstrengungen, unsere Front zu durchstoßen, jeder Erfolg versagt. Unter Einsatz starker Infanterie- und Panzerverbände rannte der Feind immer wieder, von Artillerie und schweren Luftangriffen unterstützt, gegen unsere Stellungen an, blieb jedoch unter hohen Verlusten liegen. Ein örtlicher Einbruch, den der Feind erst nach schwersten Kämpfen südwestlich Figline erzielen konnte, wurde abgeriegelt.

An der Ostfront wurden im Abschnitt Stanislaw-Lemberg zahlreiche Angriffe der Sowjets verlustreich abgewiesen. Der Stadtkern von Lemberg wird weiterhin von unseren Grenadiern gegen alle bolschewistischen Angriffe gehalten.

Im Raum von Jaroslau und Lublin hält der starke feindliche Druck an. Die Stadt Lublin ging nach erbitterten Kämpfen verloren.

Beiderseits von Brest-Litowsk, bei Bialystok und östlich Kauen wurden alle Durchbruchversuche der Bolschewisten zerschlagen, örtliche Einbrüche abgeriegelt. Bei Ponevish sind Kämpfe mit feindlichen Aufklärungs- und Panzerspitzen im Gange. Zwischen Dünauburg und dem Finnischen Meerbusen brachen auch gestern wieder zahlreiche Angriffe der Sowjets blutig zusammen. Die in einem vorspringenden Frontbogen gelegene Stadt Narwa wurde nach Durchführung der seit langer Zeit vorbereiteten Zerstörung aller kriegswichtigen Anlagen befehlsgemäss geräumt.

Angriffe des Feindes gegen unsere verkürzten, wenige Kilometer westlich verlaufenden neuen Stellungen blieben erfolglos. Bei den schweren Kämpfen im Raum von Lutzen zeichnete sich das Fusilierbataillon 32 unter Rittmeister von Heydebreck durch besondere Standhaftigkeit aus. Der tapfere Kommandeur fand in vorderster Linie den Heldentod.

In der Zeit vom 24. Juni bis 24. Juli wurden im Nordabschnitt der Ostfront durch Truppen des Heeres und der Waffen-SS sowie durch fliegende Verbände und Flakartillerie der Luftwaffe 924 sowjetische Panzer vernichtet.

Starke Schlachtfliegerverbände griffen in den Schwerpunktabschnitten wirksam in die Erdkämpfe ein und zersprengten feindliche Kolonnen. Hierbei wurden 35 feindliche Panzer und über 400 Fahrzeuge zerstört.

In der Nacht führten schwere Kampfflugzeuge Angriffe gegen feindliche Bereitstellungen im Raum von Lublin.

Nordamerikanische Bomber griffen Orte in Südostdeutschland und in Rumänien an. Durch Luftverteidigungskräfte wurden 42 feindliche Flugzeuge, darunter 35 viermotorige Bomber, vernichtet. Rumänische Jagdflieger schossen im Kampf mit einem nordamerikanischen Jagdverband 9 feindliche Jäger ab.

In der Nacht warfen feindliche Flugzeuge Bomben im Raum von Hamburg und auf die Stadt Tilsit. 6 Flugzeuge wurden zum Absturz gebracht.

Novi brezuspešni sovražni napadi v Normandiji

Ojačenje znova zavzetih postojank južno od Caena - Sovražnikovi prebijalni poizkusi južno od Firenc ponovno brezuspešni - Mnogo sovjetskih napadov na vzhodnem bojišču odbitih

Führerjev glavni stan, 27. jul. Vrhovno poveljstvo oborožene sile javlja:

Južno od Caena so bile večeraj znova pridobljene postojanke ojačene in obdržali smo jih proti ponovnim krajevnim napadom. Vzhodno od Caena smo razbili s sredotočnim topniškim ognjem oklopniške pripravljene postojanke.

Na področju zapadno od Caumonta je dosegel sovražnik malo krajevnih vdorov, ki so bili po uničenju 45 oklopnikov zapanjeni.

Ameriški oddelki so nadaljevali z napadi na meščanski šol na področju zapadno od St. Loja. Nek sovražni napad na skupini v jakosti 20 oklopnikov s pehoto na oklopnikih je uspelo, da je prodrla do področja pri Canisyju. Pet oklopnikov je bilo uničenih. Tam in na področju pri Marignyju trajajo ogorčeni boji dalje.

Severno od Periersa so obdržale naše čete svoje postojanke proti vsem sovražnim napadom.

Uspešni napadi bojnih letalcev so se usmerili ponoči proti sovražnikovim pripravljanim postojankam na področju Caena in proti ladjam severovzhodno od Cherbourga.

Sovražnik je izgubil v zračnih bitkah 11 letal.

Na francoskem področju je bilo v boju ubitih 40 teroristov.

Maščevalni ogenj na London še traja.

V Italiji tudi večeraj ni dosegel sovražnik nobenih uspehov na področju južno od Firenc vključno vsem napadom, da bi prebil naše bojišče. S posegom močnih oddelkov letalstva in oklopnikov v borbe je naskočil sovražnik, ki so ga podpirali topništvo in težki zračni napadi, naše postojanke, pa je bil vendar ustavljen z zelo velikimi izgubami. Krajevni vdor, ki ga je sovražnik moral doseči južnozapadno od Figlina po najtežjih bojih, je bil zapanjen.

Na vzhodnem bojišču so bili na odseku Stanislaw-Lvov z izgubami odbiti številni sovjetski napadi. Mestno središče Lvova

drže še nadalje naši grenadirji proti vsem bojiševskim napadom.

Na področju pri Jaroslavu in Lublinu še nadalje močan sovražni pritisk. Mesto Lublin smo izgubili po ogorčenih bojih.

Na obeh straneh Bresta Litovska, pri Bialistoku in vzhodno od Kovna so bili razbiti vsi bojiševski prebijalni poizkusi, krajevni vdori pa zapanjeni. Pri Ponevish so boji s sovražniki ogledniškimi in oklopniškimi klini.

Med Dvinskem in Finskim zalivom se je tudi večeraj krvavo izjalovilo mnogo sovjetskih napadov. V naprej štrlečem bojiščem loku ležeče mesto Narva smo izpraznili po izvedbi že dalje časa pripravljene razdeljanja vojno važnih naprav.

Sovražni napadi proti našim skrajšanim, nekoliko kilometrov bolj zapadno potekajočim novim postojankam so ostali brezuspešni.

V težkih bojih na področju pri Ludzenu se je izkazal s posebno vztrajnostjo 32. fizinirski bataljon pod stotnikom von Heydebrechom. Hrabri poveljnik je padel junaške smrti v prvi bojni črti.

V času od 24. junija do 24. julija so uničile čete vojske in vojske SS kakor tudi letalske oddelki in protiletalsko topništvo na severnem odseku vzhodnega bojišča 924 sovjetskih oklopnikov.

Močni oddelki borbenih letal so uspešno posegli v težišnih odsekih v boje na zemlji in razbili sovražne kolone. Pri tem je bilo uničenih 35 sovražnih oklopnikov in nad 400 vozil.

Ponoči so izvedla težka bojna letala napade na sovražne pripravljene postojanke na področju pri Lublinu.

Severnoameriški bombniki so napadli kraje v južnovzhodni Nemčiji in Rumuniji. Letalske obrambne sile so uničile 42 sovražnih letal, od teh 35 štirimotornih bombnikov. Rumunski lovci so sestrelili v borbi z nekim oddelkom severnoameriških lovcev 9 sovražnih lovcev.

Ponoči so odvrkla sovražna letala bombe na področje Hamburga in na mesto Tilsit. Šest letal je bilo sestreljenih.

Boji v srednji Italiji

Berlin, 27. jul. Na italijanskem bojišču so dosegle nemške čete na področju južno od Firenc velik obrambni uspeh. Po močni topniški pripravi je nastopil sovražnik, ki so ga podpirali številni oddelki bojnih letal, k napadu iz področja pri San Montemacerati in Grevu proti severu in severovzhodu. Razvili so se izredno težki in izgub polni boji, pri katerih je Američanom uspelo zasedi severno-zapadno od Cintoje neko v'sino. Vsi nadaljnji poizkusi, da bi prebili nemške postojanke, so bili odbiti. Istočasno so pričeli Britanci severno in severozapadno od Arezza vrsto hudih napadov z močnimi oklopniškimi silami, s katerimi so zasedli nekaj ozemlja.

V protinapadu so zaustavili nemški grenadirji sovražni sunek. Nek plitvi vdor dalje proti severu pri Monte Rotondo je bil odpravljen.

Na obeh bregovih Tibere je zbral sovražnik močne sile, s katerimi prodira s področja pri Città di Castellu proti Pistrinu. Energični protinapadi so ga na vrhli zopet iz kraja. Na področju južnovzhodno od Pise, severovzhodno od Montepolija in pri San Min'atu so bili odbiti sovražni ogledniški sunki. Južno-zapadno od Montepretolija se je angloameriški napad, podprt z oklopniki, izjalovil že pred glavno nemško bojno črto. Boji, ki so se razvili na jadranskem obalnem področju po močni topniški pripravi, se nadaljujejo.

DR. GOEBBELS JE GOVORIL NEMŠKEMU NARODU

„Narod ima vso podlago za ojačeno gotovost bodoče zmage“ - Razočarane nade sovražnikov - Trajno naraščanje vojne proizvodnje

Berlin, 27. julija. Minister dr. Goebbels je podal v sredo večer po radiu nemškemu narodu poročilo o dogodkih 20. julija in o posledicah, ki so tem dogodkom sledile.

„Mislim sem,“ tako je izjavil med drugim, »da bom moral še nekaj dni čakati, da bo odkrito tudi zadnje ozadje teh sramote polnih dogodkov. Sedaj pa je vse odkrito. Nič ni, kar bi bilo treba zamolčati ali olepšati. Dogodki so tako jasni in razumljivi, da lahko sami spregovore. To bom storil v treznem in neopisnem poročilu o položaju. Nemški narod ima vso podlago, da črpa iz tega ojačano gotovost bodoče zmage našega pravičnega, pod božjim varstvom stoječega boja in tudi naši sovražniki se bodo kaj malo predali nadi, da jim je ta nesramni in zahrbtni napad, ki je bil izveden proti Führerju in njegovi državi, prinesel tudi najmanjšo korist.“

Ko sem bil opoldne preteklega četrtka po telefonu s Führerjevega glavnega stana obveščen o sramoti polnem zločinu, ki je bil naperjen malo prej proti Führerju in njegovim najozjim vojaškim sodelavcem, mi je bilo pri duši ravno tako, kakor je bilo vsem Nemcem, ko je nekaj ur pozneje radio podal isto poročilo. Kratek trenutek sem imel občutek, ko da se mi majoje tla pod nogami. Videl sem v duhu apokaliptične slike zgodovinske možnosti, ki bi nastala, če bi ta nesramni, strahopetni napad uspel in ki bi zadela nemški narod, da, celo Evropo. Nato pa je napolnila moje srce pobožna, zbrana hvaležnost. Ze mnogokrat, toda nikoli tako jasno in razločno kakor tokrat sem občutil, da sta Führer in njegovo delo pod varstvom Previdnosti, ki ne trpi nobene nesramnosti in podlosti, ki bi jo zadržali, in da nam kaže pot božja usoda, ki vlada nad vsem človeškim dejanjem in ki pravi, da mora biti to delo dopolnjeno, četudi naleti še na tako velike težave, da mora biti, da je lahko in da bo dopolnjeno.

Polom zarotniškega poskusa v Berlinu

Dva moja kolega ministra sta bila ravno pri meni na razgovoru, ko sem dobil vest iz Führerjevega glavnega stana. Ta zahrbtni napad je mogel izvesti le zloben in zavrnjen človek in takoj sem vedel, v katerem krogu ga je treba iskati. Popoldne ob štiri je pričela za njim stoječa majhna zarotniška klika, kakor smo pričakovali, plesti svoje mreže. Atentator, neki grof Stauffenberg, je dospel medtem v Berlin z letalom ter prinesel zlagano poročilo, da je Führer podlegel pri atentatu in da je sedaj prosta pot tem zločinskim častihlepnežem. Naredili so atentat, da bi opustili nemško vojsko prisege ter jo pritegnili na svojo stran, kakor so mislili v svoji zaslepljeni blaznosti, in jo uporabili v svoje zločinske namene. Pod pretvezo, da morajo ščititi politično vodstvo Reicha, so dali berlinskemu stražnemu bataljonu povelje, da obkoli vladni okraj, s čimer je bila tudi njihova delavnost, ki bi mogla kakor koli odlašati, pri kraju. Malo časa so bili v posesti obveščevalnega aparata na Bendorstrasse. Pozabili pa so, da sestavljajo berlinski stražni bataljon kakor tudi vso nemško vojsko fanatični nacionalni socialisti in je njegov poveljnik major Remer, ki si je pridobil pri zatretju te državi sovražne delavnosti veliko zaslug, takoj prišel k meni po navodila.

Niti trenutek omahovanja v zvestobi do Führerja

Noben vojak in noben častnik se ne sme sramovati, da nosi uniformo, ki so jo nosili ti hazarderji, in ki niso bili vredni, da jo nosijo. Uniformo nemškega naroda reprezentirajo stotisoči nemški vojaki, ki so v njej umrli junaške smrti za Führerja in narod, in milijoni drugih, ki v njej dnevno in ob vsaki uri izpostavljajo nevarnosti svoje življenje na bojišču za življenje naroda, da, le-ti jo pred stavljajo, ne pa oni častihlepneži. Noben del četi, niti na bojišču niti v domovini, ni v kritični uri niti trenutke omahoval v svoji zvestobi do Führerja, do vlade in do nemškega naroda. Vsi, častniki in vojaki so tekmovali v vroči želji, da operejo to sramoto in pobijejo na tla krivopri-sežno zarotniško tolpo. Da bo to tolpo, v kolikor se to še ni zgodilo, zadela zaslužena kazen, ni treba posebej poudarjati. To zahteva nemški narod, predvsem pa tudi nemška vojska. Ta hoče biti oproščena vsega borbnega reakcionarnega zao-stanka, ki ni hotel in ni mogel razumeti naše narodne države, ki ni Führerju nikoli oprstila, da je odprl tudi sinu naroda pot do častniške kariere, da dobi vojak zaradi hrabrosti ista odlikovanja kakor častnik in da v naši vladni cenijsi vsakega le po dejanjih, ne pa po imenu, rojstvu in premoženju. Kolikor v dvigne roko proti naši novi državi, ki je izšla iz nacionalno-socialistične revolucije, ali celo ogrožajo življenje Führerja, bodo uničeni v imenu naroda.

To smo pa tudi dolžni bojišču, ki sedaj že pet let marljivo in hrabro izvršuje svojo dolžnost, in vsemu narodu, ki praktično doživlja nacionalno-socialistično narodno skupnost. Ta ima pa tudi pravico do tega, da štiti hrbet celokupnega naroda.

Sovražnik se je uračunal

Ze pred nekaj meseci sem postal pozoren, da je sovražnik časopise v rednih razdobjih kazalo na to, da si je prihranilo še neko posebno inoče k svojemu vojnemu vodstvu. Vedno znova so zatrjevali

Majorja Remerja so takoj zvezali po telefonu s Führerjem in Führer sam mu je dal jasna in razumljiva povelja o nadaljnjih ukrepih. Ta telefonski pogovor spada k najbolj vznemirljivim spominom v mojem življenju. Mladi častnik nemške vojske, ki se je izkazal na bojišču in bil odlikovan s hrastovimi listi k viteškemu križcu, je bil počaščen, da sprejema iz ust svojega Führerja in vrhovnega poveljnika direktna navodila in sicer ob uri, ko je potrebno hladnokrvno in bliskovito ravnanje. Povelja se glase, da je treba izdajalsko tolpo takoj zatreti in zločince prijeti. V nekaj minutah je bil stražni bataljon odtegnjen s svojih mest v vladnem okraju in zbran na mojem vrtu. Na prošnjo majorja Remerja sem govoril zbranim množicam, jim razložil jasno dejansko položaj ter pri tem doživel izbruh srda in ogorčenja nad zarotniki, kakor ga doslej še nisem nikoli spoznal. Takoj po končanem govoru so zagrabili častniki in vojaški svoje storojine in puške, da bi se pripravili na obračun. Od vseh strani so navallili name, da ne prepustim nobenemu drugemu oddelku kakor njim časti, da s krvjo izdajalcev sami operejo sramoto, ki jo je skušala zarotniška drhal pripraviti nemški vojaški sunki.

Medtem so se javljali iz Berlina kakor tudi iz bližnje in daljnje okolice poveljniki čet, pehotnih in oklopniških šol, skupin protiletalskega topništva in lovcev. SS pod orožjem, policije in drugih enic in nihče niso prepustili drugemu prednosti, da bi uničil izdajalsko množico. Stražni bataljon je dobil povelje.

Obračun s krivopriesezniki

Benderjev blok je bil obkoljen, ne da bi padel en strel, kajti tudi v njem se je vse dvignilo proti izdajalski kliki. Ta je že razorožena, sedi popolnoma brez moči in zapuščen v neki sobi urada ter skuša vsa obupana predstavljati vlado. Neki general, ki se je doslej v vojnem vodstvu odlikoval le s tem, da je vsako veliko odločitev sabotal, je kolovodja zarotnikov. Neki generalni polkovnik, ki je bil že pred leti odstavljen in upokojen, ker je doživel pri najmanjšem naporu zlom živcev, naj bi prevzel civilno vodstvo države. Zaradi tega je prišel tudi v civilni obleki, kar predstavlja edino stvar, domnevo, ki jo prinaša za svojo novo službo. Neki drugi generalni polkovnik, ki je bil zaradi svojega strahopetnega umika na vzhodnem bojišču že davno izločen iz vojske in ki mu je bila odvzeta pravica nositi uniformo, je bil določen, da vodi nemško vojsko. Zločinski atentator grof Stauffenberg je bil politični svetovalec. Tem se je pridružil še nekaj nepomembnih statistik, ki so bili takoj aretirani, ne da bi se niti malo upirali. Takoj na licu mesta sestavljeno izredno sodišče je obsodilo očitne krivce na smrt, ostali pa so bili prepeljani v zapor. Ploton stražnega bataljona je izvršil usmrtnice. Krivopriesežne zločince je spodaj na dvorišču doletela zaslužena smrt. In s tem je bila vsa akcija pri kraju.

Oprostite mi, da vam ne poročam o nadaljnjih podrobnostih. Le-te so za udeležence zarote tako sramotne, da bi zamogle le zmešati sliko dejanskega stanja. Bistveno se mi zdi, da je vojska sama zatrla poizkus puča nekaj zločinskih častihlepnežev, ki so hoteli onečastiti spomin svojih padlih tovarišev in skočiti vojakom na bojišču v hrbet.

v Londonu, Washingtonu in Moskvi, da obstoja v Nemčiji v nekih krogih generalitet opozicija in vedno znova so navajali pri tem neka imena, ki so stopila sedaj pri tem poizkusu puča dne 20. julija v ospredje. Ni pa samo to dokaz za to, da so ti zločinci bili v zvezi s sovražnikom in delali po njegovem naročilu. Ali ne kaže na to tudi dejstvo, da so uporabili pri atentatu na Führerja angleško razstrelivo, da je bil atentator v svastru z angleško visoko aristokracijo in da je londonsko časopisje po objavi atentata živahno izražalo nado, da bodo dogodki 20. julija izzvali skorajšen zlom Reicha. To je bil torej le atentat iz sovražnega tabora, čeprav so naši kreature z nemškimi imeni pripravljene, da ga izvedejo.

Toda vsi so se uračunali. Zmotili so se v presoji nemškega naroda, nemškega vojaka, predvsem pa nacionalno-socialističnega gibanja. Končno nismo Badoglijevega kova. Kar pa zadeva Führerja, on je v Božjih rokah.

Führerjeva rešitev je bila prav čudežna

Ravnokar sem prišel iz Führerjevega glavnega stana, kjer sem prebil nekaj dni. Slišal sem vsa poročila in navedbe vseh prič, ogledal sem si prostor, v katerem je bil izveden atentat, in lahko rečem le, da sploh ni več nobenega čudeža, če ni rešitev Führerja iz največje življenjske nevarnosti pravi čudež. Atentatorja je poslal eden izmed aretiranih generalov k dozdevnemu poročanju o priliki razgovora o dnevnem položaju. Prinesel je razstrelivo v aktovki v sobo za razpravljanje o položaju ter jo je hotel v določenem trenutku pod pretvezo, da jo postavi na tla, poriniti direktno pred Führerjeve noge. Generalni polkovnik Korten, ki je stal neposredno za Führerjem, je bil težko ranjen in je v soboto podlegel poškodbam. Sila eksplozije je urgla udeležence raz-

govora več metrov daleč skozi okno in raztrgala v cunje njihove uniforme. V vsem prostoru je bilo v obsegu ogromnega eksplozijskega pritiska, ki ga je izzvala razstrelivo, le eno mesto, ki se ga ogromna sila ni dotaknila in to je bilo mesto, na katerem je sedel Führer ob mizi z zemljevidi. Mizo z zemljevidi je sila eksplozije zagnala po prostoru. Führer pa je ostal nepoškodovan, doleteli so ga le majhni udarci, opekline in brazgotina na čelu. Ne sramujem se priznati, da sem človek, ki veruje v zgodovino, to se pravi, da verujem, da ima zgodovina smisel in logiko, četudi jo včasih šele pozno spoznamo. To me pa štiti pred nevarnostjo, da bi tudi le malo dvomil o tem, da bomo kljub vsem težavam ob koncu te vojne zmagali. Moja vera v globoki smisel zgodovine je bila 20. julija znova potrjena. Zgodovinski materialisti se bodo morda temu smejali, toda kljub temu sem trdno prepričan, da je vzel usoda Führerja v tej tragični uri v svoje milostno varstvo, ker ga hoče pripraviti za še več.

(Nadaljevanje na 2. str.)

Odgovor nemškega naroda

Govor ministra dr. Goebbelsa je s svojo jasnostjo, odkritostjo in točnostjo razblijl zadnjo negotovost, ki se je morda še kje obdržala v mislih zaskrbljenih posameznikov. Pokazal in dokazal je, da je bila do cel neutemeljena vsaka morebitna zaskrbljenost zaradi sramotne zarote majhne izdajalske klike, kajti nemški narod in njegova verna vojska sta tako točno in odločno reagirala na sramotni poizkus, da je bila zločinska peščica skoraj v trenutku odpihnjena s prizorišča in temeljito zatrla.

V tem se ravno kaže čudovita povezanost nemškega narodnega občestva, da tudi v kritično izgledajočih trenutkih postopa kakor en mož. Tudi to pot je z občudovanja vredno prispebnostjo in jekleno odločnostjo stopilo ob stran Führerja ter skoraj na licu mesta po zasluženi obračunalo s krivopri-seznimi zarotniki. Takoj, ko se je stvar razvedela, je nemški človek s presentljiv samoumevnostjo stopil na branik in dovršil delo uničenja zločincev. V tej enotnosti nemškega duha je trdno jamstvo, da se bosta nemško delo in nemška borba pod Führerjevimi vodstvom nadaljevali in dokončali z zmago nemškega naroda in z njim vse evropske skupnosti.

Minister dr. Goebbels je z odkritim po-drobnostjo o atentatu in o njega ozadju pokazal, da je bil zarotniški pojav mnogo brezpomembnejši značaja, kakor pa je to skušala naslikati sovražna propaganda. Prav pajažev grofa Stauffenberga ni vodila prav nikakšna ideja, saj niso imeli za svoje početje prav nobenega globljega nagiba, marveč so pri tem razglašili le vso ničevost svojih osebnosti. Zarote so se udeležili le malenkostni nezadovoljneži in nesposobne-ži, ki so morali biti že davno odstranjeni in so bili zato razočarani in zagrenjeni. Čutili so se prikrajšane v svojih namišljenih predpavicah in bodlo jih je v oči dejstvo, da imava v Hitlerjevi Nemčiji dostop do višjih časti in položajev vsak sin naroda, ako je vrl, junaški in pošten, ne glede na rod, stan in imetje. Ta modra širokogrudnost Führerja in vsega narodnega socializma, ki čista in upošteva le resnične vrline in zaslug, je bila trn v peti visokorodni družbi izdajalskih reakcionarcev, sklicujočih se vedno na svoje plemstvo in svoj socialni položaj.

Upokojeni zaradi nesposobnosti, odstranjeni z odločilnih mest in čuteči svojo nedostotnost so se ti zagrenjeni in razočarani zatekli v nezadovoljstvo, se lotili saboteriranja, šušljanja, stikanja glav in sirjenja vznemirljivih novic. A ko so računali, da je prišel čas, ko smejo javno nastopiti, in ko so skušali z atentatom na Führerja zabosti nož v hrbet Nemčiji in vsej novi Evropi, so morali oni in z njimi vse sovražni tabor spoznati, da nemško ljudstvo ni in ni bilo na strani plemiških hudodelcev, ki so stali vedno tako daleč od naroda, da niso nikoli razumeli njegovih težej in ne poznali njegovega mišljenja.

Razočarano strmi zdaj sovražna inozemstvo nad dejstvom, da 20. julija ne le ni izzval maleduša ali celo zmene pri Nemcih, marveč je nemška ljudska sila dobila z njim novega zagona in razmaha. Bilanca tega usodnega dne je zato silno neprijetna sovražniku in mu bo kmalu še bolj neprijetna. V Nemčiji se postavlja in nvršča s podvojeno energijo silni aparat rezervne vojske in vojna proizvodnja bo pospešeno nadaljevala izgotavljanje ne le dosedanjega, temveč tudi novega orožja, ki bo prevrnilo silo sedanje orjaške borbe in med katerim je v 1. le prvi uvod. Po zločinskih nakani zarotniške klike pretreseni nemški narod bo dal svojemu državnemu in vojnemu vodstvu na razpolago še večje sile, ker slej ko prej neomajno zaupa svojem Führerju ter trdno veruje v svojo in evropsko zmago. Odzval se bo z vsemi svojimi izrednimi sposobnostmi in vrlinami zapovedi trenutka, ki mu narekuje totalno zastavlje vseh sil za nadaljevanje in srečno dokončanje vojne.

Dr. Goebbels je govoril iz srca vsem Nemcem, ko je orisal bilanco 20. julija in ugotovil, da so dogodki tega dneva dali nemškemu duhu le še nov močnejši vzgon. Na njegova usta je tako nemški narod dal ponosno samozavesten in jekleno odločen odgovor ne le peščici škodljivcev v lastni sredini, temveč vsemu svetu in predvsem svojim sovražnikom.

Zdaljevanje s 1. strani

bodočnost in imam občutek, da je tu naš narod v svoji skupnosti istega prepričanja.

20. julij je dal narodu nov mogočen vzgon

Kako bi bilo drugače mogoče, da bi tako temen dan dal narodu tako mogočen vzgon? Sovražni časopisi so pisali še dva dni po 20. juliju, da pohaja zarotnikom počasi strelivo in da obstoja nevarnost, da

Zapoved ure: totalna vojna

Minister dr. Goebbels je dodatno objavil zaključke, ki jih je treba izvajati iz navedenih dogodkov.

»Mi moramo,« je dejal, »skozji peklo odpora, težav in nevarnosti, preden dospemo na koncu poti v svobodo in na čisti zrak. Jasnno je, da ne smemo v tej usodni borbi za naše življenje naših sil niti najmanj štediti, nasprotno, z njimi moramo neomejeno in brez premišljevanja poseči v borbo, kolikor nam je to največ mogoče. To hoče tudi ves narod. Ta hoče dati tudi zadnje in, če je potrebno, vse, kar ima za to vojno. V deželi sami razpolagamo z ogromnim potencialom sil, katerega doberšen del bo izčrpan, toda ne ves.

Führer je že v svojem polnočnem radijskem nagovoru dne 20. julija objavil, da je imenovan minister Heinrich Himmler za vodjo rezervne vojske v Nemčiji. Njegova naloga bo v tem, da bo poleg reorganizacije vsega aparata rezervne vojske, ki je v domovini in ki šteje močne oddelke vojske, dobro izšolal in poslal na bojišče številne nove divizije. S tem nastale probleme bomo sedaj pretresali z nacionalno-socialistično energijo. Uspeh ne more in ne bo izostal.

Minister za oborožitev in vojno proizvodnjo Albert Speer je s svojim neumornim delom in z lastnim genialnim poudarjenim procesom dvignil nemško oborožitveno proizvodnjo v takem obsegu, da vzbuja občudovanje in začudenje. Sovražni letalski napadi niso mogli prizadeti naši vojni proizvodnji nobene resne škode, nasprotno, niso mogli onemogočiti niti tega, da ne bi izdelava orožja in streliva od meseca do meseca zelo narasla. Naraslanje proizvodnje pa se nadaljuje in še davno ni doseglo svojega vrška.

Sicer potrebujemo za to velike množice delovnih sil in predvsem nemških, ker te tvorijo ogrodje oborožitvenih podjetij, na drugi strani je treba nadomestiti mlade moške, ki odidejo iz oborožitvenega gospodarstva v vojsko. Zaradi tega je potrebno silo nemške domovine izčrpati v še mnogo večjem obsegu in jo postaviti v borbo še bolj kakor doslej.

Totalna vojna je zapoved ure. V deželi kakor tudi na bojišču bo sprostila toliko sil za proizvodnjo, da nam ne bo preveč težko obvladati težave, ki se v vojnem položaju vedno pojavljajo. Kako malo vzroka ima sovražnik za zmagoslavje, bodo pokazali naslednji meseci.

Položaj na bojiščih, posebno pa na vzhodnem bojišču se bo zaradi predvidenih ukrepov kmalu spremenil in sicer bistveno v našo korist. Vojna bo dobila novo lice in našim sovražnikom bo običaj v grlu triumfalni krik. Menili so, da nam bodo z 20. julijem zadali uničujoč udarec. A so nas le pretresli. Posledic pa ne bomo trpeli mi, ampak oni.

Pomen novega orožja

K temu pa pride še nekaj drugega: Mi smo morali ob spoznanju začasne tehnične sovražnikove premoči na gotovih pod-

bodo morali kmalu kapitulirati, kar bo berlinsko prebivalstvo zelo razžalostilo. Med tem pa se je dvignila v vsej Nemčiji le ena edina zahvalna molitev milijonov k Vsemogočnemu, da je objavoval Führer in ga rešil narodu. Tega zunaj po svetu ne bodo razumeli in zaradi tega nas vedno napačno sodijo. Da je bila izdajalska družba istega mišljenja, to je dokaz, da ni poznala našega naroda in ni imela z njim nobenih notranjih zvez.

20. julij predstavlja nasprotje moralnega propada našega naroda.

ročjih začeti znova. Postalo nam je jasno že davno, da bomo premagali nasprotno stran ne le s prekositvijo njenih, temveč z ustvarjanjem novih sredstev in novih možnosti tehnične vojne. Tako tu ni bilo govora o tem, da bi dohiti naskok, ki ga je imel sovražnik, temveč o tem, da bi sovražnika prehiteli. To se je zgodilo v zadnjih dveh letih na najrazličnejših področjih vojne tehnike. Rezultati odločilnega razvoja bodo prišli na bojnih poljih vedno bolj in bolj do izraza. Uporaba novega orožja »V 1« je k temu neke vrste uvod.

Odločilno v tem razvoju pa je, da se giblje v popolnoma novem okviru, tako da upravičeno pričakujemo, da bo sovražnik postavljen pred popolnoma nova dejstva in bo zaradi tega precej nepraviljen.

Če danes zahteva britanska javnost obrambna sredstva proti orožju »V 1«, je to popolnoma razumljivo, kajti najbistvenjša prednost tega orožja ni v tem, da je letela bomba brez posadke, marveč v tem, da ji sovražnikova obramba in obrambni sistem ne moreta prav nič do živga. Slično bo z vsemi drugimi novimi orožji, ki jih bomo v kratkem vrgli v borbo na različnih odsekih bojišča. Imamo torej prednost, da smo sovražnika na tem ali onem sektorju vojne tehnike ne le ujeli, ampak celo prehiteli. Rezultati tega razvoja so v mihih delu v stadiju preizkušanj, večinoma pa že v izdelavi.

Sramoval bi se, govoriti take stvari, če me ne bi dejstva za to upravičevala. Pred kratkim sem videl moderna nemška orožja, pri pogledu na katera mi srce ni le hitreje bilo, temveč mi je za trenutek zastalo. Nam vsem treba dokazov za silo tehnike, da se prepričamo o gotovosti naše bodoče zmage. Mi verujemo v njo, ker verujemo v nemški narod.

»Varno skozi vse viharje«

Sreča pa je tudi, da nam tako trdnost nazorov in nad potirajočo realno dejstva, in to je na področju naše oborožitvene proizvodnje danes bolj kot kdaj koli mogoče. Nemški izumitelni duh je prestal svojo preizkušnjo. Svet je moral dolgo časa čakati na to, da se je oglašal k besedi. Sedaj bo kmalu tako daleč. Sovražnik ni že čez gor, kakor to zatrjuje njegovo vodstvo, temveč je še pred njo. To bo ponovno pokazal razvoj prihodnjih tednov in mesecev.

»Verujem,« tako je končal dr. Goebbels, »da je nemški narod z vso bilanco 20. julija bolj zadovoljen kakor njegovi sovražniki. Führer je kakor vedno ob krmilu naše države in vodi narod z varno roko skozi vse viharje in nevihte te vojne. Naš narod je hraber, priden in delaven in ima le eno misel, da se bori in dela, da bo zmagala naša. Zahvaljuje se Vsemogočnemu, da je vzel Führerja v svoje milostno varstvo, ter ga prosi, da stori to tudi v bodoče. Mi vsi pa hočemo drug drugega prekositi v ljubezni in zvestobi do njega in v veri v njegovo zgodovinsko poslanstvo.«

Dr. Ley na delavskem zborovanju v Berlinu

Berlin, 27. jul. Po sramotnem morilskem napadu na Führerja so se vršila po tisočih obratov v vsej velikememski izravi delavskega zborovanja, na katerih so izražali navzoč svoj brezpogojno zvestobo Führerju. Posebno pomembno je bilo zborovanje v nekem berlinskem vzornem vojnem podjetju, ki si je pridobilo posebne zasluge za izpolnitev vojne tehnike. Veliko zborovanje, na katerem je govoril državni organizacijski vodja dr. Ley, ki je izrazil veliko ogorčenje vsega nemškega naroda sprito strahopetnega atentata na Führerja, je bila mogočna demonstracija za tesno in neomajno povezanost med nemškim narodom in narodnosocialističnim vodstvom.

V svojem pozdravnem govoru je izrazil delovodja, ki je nosilec viteškega križca k vojnazasluznemu križu z meči, veliko veselje vsega delavstva, da je dobrotna usoda Führerja ohranila nemškemu narodu. Delavstvo bo odgovorilo na ta dar Previdnosti z ojačenim naporom in delom za Führerja, narod in domovino.

V svojem govoru je poudaril dr. Ley tezo te vojne, ki sili vsak narod, da se ji posveti z vso svojo silo. Za nemški narod pomeni ta vojna preobrat v usodi ter prodor k dokončni svobodi njegovega obstoja. Najtežja točka teže krize, ko so hoteli posamezni brezvestni izdajalci uničiti narod, je za njim. Sedaj so bolj kot kdaj koli prej podani vsi pogoji za srečen izid usodnega boja. Pod vodstvom Adolfa Hitlerja, tako je zaključil dr. Ley, se združuje narod še bolj v odločno skupnost, ki koraka nasproti zmagi s fanatično vero v svojo moč in pravico.

Berlinski tisk o totalni mobilizaciji

Berlin, 27. jul. Časopise je vse v znamenju Führerjevega odloka o totalni mobilizaciji nemškega naroda, ter poudarja, s kakšnim navdušenjem so sprejeli vsi sloji naroda ta ukrep. Nemški narod je od dne 20. julija vedno glasneje zahteval, da morajo biti uporabljene za vojno in zmagobez izjeme vse sile, pravi »Berliner Botsenzeitung«. Nemški narod pozdravlja zato z resničnim zadovoljstvom, da bodo po odloku Führerja na vsem področju, ki je podrejeno nemškemu vojnemu vodstvu, preuredili vse za potrebe vojne. Osebnost pooblaščenca za totalni poseg v vojno dr. Goebbelsa jamči pri tem, da se bo ta naloga izvršila naglo in stvarno, pametno in udarno. Dr. Goebbels kot borec ideje o totalni vojni ter kot mož, ki je odločno izkazal na področju improvizacije, je v svojem ministruju in v nemškem glav-

Gorenjci vstajajo proti komunizmu

Razvoj komunistične revolucije ni bil istočasen in enak v posameznih slovenskih krajih, tako so Gorenjci okusili komunistične grozote pozneje kakor Dolenjci in Notranjci in zato na žalost tudi pozneje spoznali, kaj se skriva za goljufivima črkama OF. Pred časom Gorenjci niso razumeli razvoja v Ljubljanski pokrajini, ker se jim komunizem dotle še ni razgallil v vsej svoji krvavi in uničevalni resničnosti. Mnogi niso mogli razumeti, da sta morala Dolenjci in Notranjci kmet prijeti za puško, da si pred »osvoboditelji« in »rešitelji« rešita življenje in dom. V zmoti so bili in krivico so delali našemu poštenemu in trpečemu Dolenjcu vsi, ki so ga imeli za nedolžno manj zavednega samo zato, ker je prvi izkusil in spregledal resnične škodljivce, ki so naš narod v času najhujše stiske, kot načelni nasilniki in poklicni prekuhali premišljeno in po načrtu potisnili v bratomerni klanje, da na grobiščih lastnih rojakov in pogoriščih slovenskih domov ustoličijo rdečo mednarodno oblast.

Zahrbtni sovajci in badojčevci so z namenom, da povečajo katastrofo našega naroda, dopustili in celo podpirali razmah komunistične revolucije v Ljubljanski pokrajini do take stopnje, da se je nesrečni kmet na kraju moral zateči k pravični samoohranbi, da reši sebe in ves narod. V izdajalskih svojcih in badojčevcih so brezdomovski komunisti dobili za svoje zločinske nakupe najboljšje pomagače, saj so kar tekmovali, kdo nam bo prizadejal večje gorje in večjo škodo. Vzememo so si nudili povode za nastope proti slovenskemu ljudstvu. To zločinsko skupno igro so 8. septembra 1943 javno potrdili, naše ljudstvo pa so s tem pahili v vprav obupne duševne, moralne in interesne precepe, dokler ni zmagala po dolgem samozatajevanju in premaganju nad vsemi predsodki in pomisleki naravna in pravična volja do življenja. Ko bo zgodovina ocenjevala to črno poglavje v življenju Slovencev, bo ugotovila, da je bil komunistični poskus zlorabiti nesrečo, v katero nas je potegnila vojna, za uresničenje rdeče strahovalne, največji zločin, ki ga je bilo nad lastnim narodom sploh mogoče zagrešiti. To strašno narodno izdajstvo je z neizbežno nujnostjo izzvalo vse druge posledice.

Zgolj pospešeni razvoj komunistične revolucije in narodne protirevolucije v Ljubljanski pokrajini je povzročil, da Gorenjci prvotno niso mogli slediti tukajšnjemu razvoju in razumeti Dolenjcev, čeprav se v resnici miselno in moralno niso drug drugemu oddaljili. Sedaj so razmere že bistveno drugačne. Tudi lepi Gorenjci ni prizanesel morilski in uničevalni komunistični bes. Tudi ta prekrasna pokrajina je morala iti skoli trpljenja in lastno trpko izkustvo. Tudi na Gorenjskem so pod krogla mi rdečih morilcev padali pošten slovenski ljudje in tudi tam so komunisti strahovali in izsiljevali, ropali in požigali. Tudi na Gorenjskem so morali mnogi nasilno mobilizirani moške in fantje med komunistične »gošarje«, nakar so jih kot klavno živino gnali na Goriško, Dolenjsko in celo Štajersko umirati za koristi komunistične revolucije.

Danes Gorenjci že razumejo Dolenjce, ker so se po lastni trpki izkušnji osvobodili prvotnih predsodkov. Po isti zakonitosti revolucije in protirevolucije, po kateri sta zagrabila dolenjski in notranjski kmet za orožje, vstajajo tudi na Gorenjskem narodni borci, da s puško obvarujejo svoje družine in domačije pred komunističnim nasilniki. Danes so vsi Gorenjci na poti istega spoznanja, do katerega so prihajali prej le redki posamezniki, ki so imeli priložnost priti v Ljubljanski pokrajino in se tu prepričati, kdo je in kdo ni izdajalec slovenskih narodnih koristi. Spominjamo se razgovora z neko Gorenjko iz okolice Kranja, ki je po obrazložitvi usodnega razvoja v Ljubljani, na Dolenjskem in Notranjskem rekla: »Gorenjci smo žrtve komunističnih laži. Ako bi vsi imeli priložnost spoznati resnico o vzrokih in posledicah bratomernih borbe pri vas, bi bili na mah rešeni vseh komunističnih vplivov ter bi iz žrtve in trpljenja nesrečnih Dolenjcev črpali spoznanje, da bi si prihranili lastno trpljenje.«

Naj se protinarodni komunisti odejavo v narodne barve, naj taktizirajo kakorkoli, naj iz dneva v dan spreminjajo svoja gesla — OF je in ostane pojem za največji zločin nad našim narodom. OF ni nič drugega kot izdajalski poskus brezdomovinskih komunistov, dokopati se do oblasti z zlorabo največje narodne nesreče in če bi bilo potrebno, tudi za ceno popolnega narodnega iztrebljenja. Eden članov njenega vodstva je v Starem Logu na Kočevskem rekel: »Pa če nas ostane samo sedemdeset, samo da zmagamo. Istočasno, ko so komunisti trdili, da narod »osvobajajo« in »rešujejo« so izjavljali, da bo slovenski narod v najvišji meri izpolnil svoje življenjsko poslanstvo, ako se bo v celoti žrtvoval za koristi svetovne revolucije. Od tod njih brezčutna ravnodušnost do strašnih žrtv našega naroda, od tod njih zločinsko geslo: »Žrtve morajo biti!« Kaj smo Slovenci naravno potepuhom, ki imajo le slučajno slovensko ime ali pa še tega ne in stalno po več potnih lispov in žepu? Tem je pač vseeno ali na blagoslovljenem koščku zemlje, kjer živimo, prebivajo Slovenci ali Čulakafri. V spoznanju, da morejo le z nesrečo slovenskega ljudstva uresničiti svoje temne namene, so to nesrečo pospeševali, da so resno ogrozili sam obstanek našega naroda. Kdor res ljubi svoj narod, ga ne bi nikoli gnal v tako brezno in gorje in zahteval za uresničenje katerih koli namenov njegovo uničenje. Komunisti so zahtevali od Slovencev samomor za koristi kominterne, naš slovenski narod pa ima svoje življenje za največjo dobro in hoče trpeti le za lastne koristi, ne pa biti orodje za doseg židovskih in komunističnih nakleпов. Zato se je tej zari upri s sveto pravico do življenja in obstanka. To je globoki smisel in moralna utemeljitev slovenske protirevolucije za narodni obstanek.

V tako usodnem zgodovinskem dogajanju velja za vsak zaveden in politično zrel narod brezpogojna zapoved, da mora obraniti in utrditi svojo enotnost ne glede na nazor, stranko ali strujo, ker le tako strujen more prestat preizkušnje in odvrti od sebe še večjo nesrečo. Komunisti so bili nasprotnega mnenja, da je prav ta nesrečni trenutek najprimernejši za sprejenje bratomerne borbe. S tem so izdali svoj narod in se izločili iz njegove skupnosti. To nalaga vsem ostalim Slovincem še večjo dolžnost, da se bolj strnejo svoje sile na resnični narodni osnovi. Zavedajmo se ve-

V Normandiji ponovno odbiti

Berlin, 27. jul. Nemški odpor je brez primere odločen. Dosegel je višek, ki se že skoro ne da prekoračiti. Nemci se borijo tako, kakor da bi Hitler v tem trenutku krize vsakemu vojaku osebno ukazal, da se mora do skrajnosti boriti. S tem priznanjem poizkušajo sedaj v Londonu pojasniti, zakaj sta obdedve novi ofenzivi invazijskih čet južno od Caena ter zapadno od St. Loja ostali že po prvih urah srditih bojev brez vidnega uspeha.

Na področju zapadno od St. Loja so ponovili Američani v terek dopolne svoj napad, ki se je ponoči že enkrat izjalovil. Okrog polne je pričelo zopet več sto letal bombardirati postojanke ter zveze z zaledjem. Po močni topniški pripravi je pričel sovražnik ob 1. uri napad z močnimi pehotnimi in oklopniškimi silami na široki bojni črti s področja Rampan-les Champs de Losque. Južno od Rampana ter južozapadno od Amignya, pa je po pridobitvi 1 km ozemlja napad v smeri proti Habecrevonu ponovno običal. Sledili so protinapadi za uničenje zajetih sovražnih sil.

Drugi obrambni uspeh so dosegle nemške čete v sredo jutraj na jugu polotoka Cotentina. Ko so poskušali Američani razširiti svojo napadalno bojno črto ter so pričeli napadati z močnimi silami tudi ob cesti Carentan-Periers pri kraju Pa'deu, so se tudi z visokimi izgubami izjalovili vsi njihovi napadni sunki.

Ista usoda je doletela Britance, ko so pričeli v sredo opoldne napad pri Caenu. Tudi tu so se razvili iz velikih sovražnih ofenzivnih sunkov v sled močnega odpora nemških čet »krajeno omejeni boji pri Tilly la Campagne ter na višnih ob Orni, pri St. Andreu, St. Martinu, in pri May sur Orneu. V menjajočih se bojih je bil sovražnik, ki se mu je prvotno posrečilo vdreti v razvaline Tilly la Campagne, proti večeru zopet vržen nazaj. Vse ozemlje, ki si ga je priboril z zelo visokimi izgubami znaša le nekaj korakov širok pas dosezanega ozemlja brez gospodarja. Nemške čete so uničile pri ponovnem zavzetju stare bojne črte 18 sovražnih oklopnikov ter ujele nad 200 ljudi. Na gričevnatem ozemlju med Tilly la Campagneom ter med Orno so se bili srđiti boji za višine 76 m in 88 m. Na višini 88 m so se izjalovili vsi napadi. Za drugo visino so divjali v večernih urah boji z menjajočo se srečo.

V teh bojih se je posrečilo nemškim četam severno od May sur Orneu v smeri proti vzhodu nepričakovano napasti bok umakajoče se britanske skupine ter ji prizadejati zelo velike izgube. Ker dovaža nasprotne nove močne sile na bojišče, je računati z nadaljnjimi napadi.

Nemško topništvo je uspešno obstreljevalo zbirališča sovražnih čet. Ko je bilo južnozahodno od Mondevillea v nekem majhnem kraju približno 3 km zapadno od Caena od-

krito neko sovražno topniško gnezdo, ki je bilo sestavljeno iz 18 na tesnem prostoru združenih baterij, ga je topništvo skupno z letalstvom takoj napadlo ter onesposobilo mnogo topov za nadaljnjo borbo. Razen tega so bile opažene eksplozije in požari in so bila očitno uničena skladišča za strelivo in pogonsko gorivo. Oddelki nemških lovskih in bojnih letal so posegli v obrambne boje ter z dobrim učinkom napadli zbirališča sovražnih čet na področjih južno od Carentana. St. Loja in Caena.

Na morju je bilo bojno delovanje neznatno. Obalne baterije so ponoči obstreljevale sovražne ladje v vzhodnem delu Seinskega zaliva ter jih prisilile k umiku. Do spopadov je prišlo v Rokavskem prelivu med zaščitnimi oddelki nemške vojsne mornarice ter sovražnimi brzimi bojnimi čolni. Več čolnov je bilo zadetih in se je sovražnik naglo umaknil.

Novi obrambni uspehi

Berlin, 27. jul. Že nekaj ur po pričetku nove sovražne ofenzive v Normandiji je postalo jasno, da v terek pričeti prebijalni poizkusi Britancev in Američanov niso dovedli do pričakovanega uspeha. Tako na cesti Caen-Falaise kakor tudi na področju severozapadno od St. Loja je sovražnik kljub najtežji topniški pripravi in več ur trajajočemu bombardiranju napadajočih pehotnih in oklopniških oddelkov običal v sistemu jarkov in oporišč nemške glavne bojne črte. Iz večkrat ponovljenih prebijalnih poizkusov, ki bi naj močnim oklopniškim oddelkom odprli pot na širokem bojišču, je nastala krvava borba za najmanjši predele ozemlja. Sovražni napadalni načrt se je izjalovil ob fanatičnem odporu nemških čet. Sovražnik je moral, ko so se izjalovili prvi napadi, ki so jih podpirala množična letala, v približni širini 3 km, preliti potoke krvi, da je na dveh mestih prekoračil ceto St. Lo-Periers in strli izredni odpor nemških čet. Ta vdora pa nista dovedla sovražnika prav nič bliže njegovega cilja, da bi lahko s svojimi oklopniki prosto nastopil na tem področju. Celo njegovo novo pridobljeno ozemlje so mu osporavale nemške čete. Pričelo se s protinapadi ter so se pomikale korakoma naprej. Brezposrečni naval na področju Periers-St. Lo je prišli sovražnika, da je postavil na druge točke odseka zapadno od Vire nove sile. Zbral je zapadno od Les Champs de Losque velike oddelke oklopnikov.

Uničujoči ogenj nemškega topništva pa je onemogočil nastop teh čet, medtem ko so bile v jutranjih urah pri Raidisu v krvi odbite nastopajoče sile ob cesti Carentan-Periers. Kanadski oddelki, ki so napadali na odseku pri Caenu v terek jutraj, prav tako niso dosegli svojega cilja. Nje so onemogočili pri Tilly la Campagne. Nemške čete so napadle bok napadajočih Kanadcev ter so imele v večernih urah stare postojanke zopet v rokah.

Uspešna obramba od Lvoja do Pejpuškega jezera

Berlin, 27. jul. V nasprotju z razmeroma stacioniranimi boji na invazijskem bojišču je okretna obramba v jugu srednjega vzhodnega bojišča napadajočih boljševikov. Obramba in protinapadi se vrste za brezposrečno napadane odporne točke. Karakteristično za sedanje stanje bitke je borba na področju Lvoja. V mestu samem so si nemške čete priborile z nadaljnjimi protinapadi premoč. Med zgornjim Dnjestrom in Lvovom so izravnale nemške čete z umiki in protinapadi sovražnikove vdore. Severozapadno od Lvoja so se umaknili oddelki oklopnikov do Sana, kjer so se razvili ogorčeni boji za prehode čez reko.

Slična je slika na odseku pri Lublinu. Tam drže nemške čete svoje postojanke ob Vepřu, medtem ko so prisilili nemški oklopniški severno od tod preko Lublina proti Visli silce boljševike v tekoče boje. Pri Siedlecu so vrgli nemški naskakovalni topovi sovražnika nazaj. Tudi pri Brestu Litovskem, kjer so bili nemški zapahli ojačeni, so bili poginili boljševiki s svojega zadnjega predmostja preko Buga. Severno od tod, pred Bialistokom in na priključnih bojiščih odsekih do Grodna in Kovna so doživeli boljševiki težke krvave poraze.

Proti Kovnu se je pričel že nekaj dni pričakovani sunek na obeh straneh ceste, ki vodi iz Vilne. Napadi so se izjalovili po težkih bojih. Le na enem mestu je vdor sovražnik severno od ceste med nemške postojanke. Ta vdor je sedaj cilj srditih protinapadov. Zaščitni pas pred Dvinskom so naskakovali boljševiki brez uspeha. Nadaljnje obrambne uspehe so dosegle nemške čete na odseku med Dvinskom in Pejpuškim jezerom. Boljševiki napadi so bili večinoma razbiti pred nemško glavno bojno črto, v ostalem pa vsi protinapadi.

Običali v nemškem obrambnem ognju

Berlin, 27. jul. Boljševiki so poskušali sedaj tudi ob spodnjem Dnjestru z močnimi silami vdreti med obrambne postojanke nemških grenadirjev. Na odseku pri Gri-gorionolu sta v soparnih nočnih urah na desetih različnih krajih dva strelska polka napadla nemške postojanke. Nemški grenadirji pa so bili 48 ur po sramotnem morilskem napadu na Führerja bolj čuječi ter bolj pripravljeni na boj kakor kdaj koli. V večini primerov boljševiki niso prišli niti za korak iz svojih rovov ter so sprito obrambnega ognja vsega nemškega orožja običali še pred lastnimi jarki. Čeprav so bili obrambni pogoji zaradi težkih ozemeljskih razmer ter silovitega dežja zelo nepovoljni in je bila prekinjena tudi zveza z zaledjem, nekateri jarki pa zaradi naliva polni vode, se boljševikom na nobenem mestu ni posrečilo vdreti v nemške jake. Nemci pri tem niso imeli izgub. Tudi naslednjega dne so se poskusi boljševikov, da bi dosegli vdor, ponovno izjalovili ob čuječi obrambni sili nemških grenadirjev ter njihovega orožja.

Posebno velike so bile sovražne izgube na odseku nekega polka sudetsko-nemških grenadirjev ter na odseku nekega bataljona.

Iste odgovornosti, ki nam jo je naložila usoda in ujamemo dolžnosti vrstni red vrednot. Na prvem mestu je življenje in bodočnost naroda, šele daleč za tem pridejo druge stvari. Strmimo vse svoje ustvarjalne moči proti vsem uničevalnim silam, ki nam ogrožajo življenje. Bolj in bolj se množe znaki, da je tudi Gorenjska že na tej poti, ki je za vse Slovence edino prava.

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 27. jul. Včerajšnje finsko vojno poročilo pravi:

Na Karelski ožini so bili na nekaterih krajih odbiti napadali oddelki sovražnika. Z južnih odsekov bojišča in severnozahodno od Ladogaškega jezera ni ničesar poročati. Med jezeroma Loimola ter Tolva-jem je napadal sovražnik z močnimi silami. Napadi so bili odbiti ali ustavljeni ter so bile prizadejane sovražniku znatne izgube. Boji se nadaljujejo.

Na področju Ilomanta je postal sovražnik pri Kuusimaajju zopet močnejši. Tudi tu so doleteli sovražnika velike izgube.

Na področju jezera Ruke je bil sovražni bataljon, ki je napadel s podporo močnega topniškega ognja, vržen nazaj.

Lovci in protiletalsko topništvo so sestrelili nad Finskim zalivom 12 sovražnih letal.

Gospodarstvo

Predvideno nazadovanje prebivalstva v Angliji in Franciji

Londonski list »Financial News« poroča, da bo po računih strokovnjakov prebivalstvo Velike Britanije do leta 1970 nazadovalo za 10% ter opozarja na ukrepe, ki jih je »zdala Nemčija« v pogledu uspešnega rojstva. List zahteva podobne ukrepe v Angliji, predvsem pa »radikalno spremembo sedanjih nazorov«. Pri tem se sklicuje na okoliščine, da se bo v prihodnjih desetletjih število zaposlenih delavcev v večini evropskih držav, zlasti v Nemčiji, nadalje dvignilo. Omenjeni list se posebno boji naraščanja prebivalstva Sovjetske Rusije, ki se bo predvidoma do leta 1970 povečala za 44%. Generalno tajništvo organizacije za zaščito rodnice v Parizu je izdalo brošuro, ki se bavi z vprašanjem gibanja prebivalstva v Franciji. Po objavljenih podatkih je imela Francija leta 1935 skupaj z inozemskimi delavci 42 milijonov prebivalcev. Če se bo gibanje rojstva nadalje razvijalo tako, kakor v zadnjem desetletju je računati, da bo štela leta 1956. Francija le še 29 milijonov prebivalcev.

Tudi v Belgiji se boje, da bo pričelo prebivalstvo nazadovati. V zadnjih letih je bil prirastek le še malenkosten. Med tem ko se je v zadnjih 30 letih prebivalstvo sosednje Nizozemske povečalo za skoro 3 milijone, je prebivalstvo Belgije v istem času naraslo le za 590.000 na 8.247.000. Belgija je imela pred 30. leti še za polgredi milijon več prebivalcev, kakor Nizozemska, danes pa ima že za 780.000 manj prebivalcev, kakor Nizozemska.

GOSPODARSKE VESTI

== Naraščanje hranilnih vlog pri Okrožni hranilnici v Kranju. Po podatkih, ki jih objavlja »Völkischer Beobachter«, so hranilne vloge pri Okrožni hranilnici v Kranju v teku lanskega leta narasle za 2,5 milijona mark ali za 83%. Skupaj z žirovnimi vlogami, so vse vloge ob koncu lanskega leta dosegle 12,4 milijona mark. Znatno se je lani povečal brezgotovinski promet preko hranilnice. Celotni promet pa je narasel za 70 na 270 milijonov mark.

Oče poštna znamke

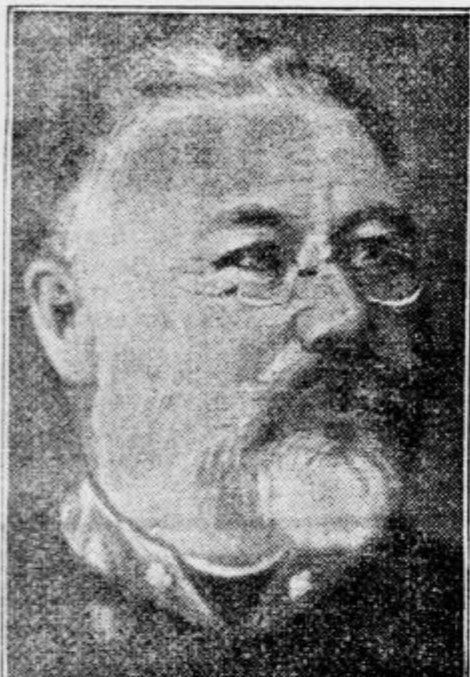
Ob 140 letnici rojstva Lovrenca

Koširja

Dne 29. julija t. l. poteče 140 let, kar se je rodil Lovrenc Košir, oče poštna znamke. Pravično je, da se ob tej priložnosti spomni- mo njegovega življenja. Slovenci imamo malo mož, ki so si sami s svojimi idejami ali delom postavili večji spomenik v zgodovini človeštva, k temu pa lahko pristevamo Lovrenca Koširja.

Ob stoletnici poštna znamke je župni urad v Sečah nad Škofjo Loko poslal dne 6. julija 1940 sledečo pritožbo:

»Košir Lovrenc, zakonski sin Koširja Janeza in Marije roj. Kalan, je bil rojen 29. julija 1804 v Spodnji Luži št. 8. Njegovi botri so bili Jurij Benedik in Mari- jeta Sušnik. Njegovi starši so bili poro- čeni 17. XI. 1779. Hiša št. 8 še stoji, zdaj je pri hiši primerek Fojkar. Ta hiša pa spada od leta 1790. pod župnijo Sv. Lenart, pošta Sečah nad Škofjo Loko. Verjetno ta- krat, ko je bil rojen Lovrenc Košir, niso imeli pri Sv. Lenartu duhovnika, zato je njegovo (Koširjevo) rojstvo vpisano v tu- kajšnjih knjigah. Obrnite se torej na žu- pnika pri Sv. Lenartu in vam bo po dal še kakšno podrobnost o Koširju. Res škoda bi bila, da bi za take moze nič ne vedeli.«

Po šolskih izvestjih, hranjenih v Narodnem muzeju, je stopil Košir leta 1819. v prvi razred gimnazije kot 15letni deček. Njegovo ime najdemo prvič v izvestju »Juventus Gymnasii academici« leta 1820: »Koschier Laurentius, Carniola, Seclach I. Sectione, do leta 1825, ko je dovršil tudi obo humanistična razreda.

Kam se je Košir obrnil po dovršeni gi- mnaziji, ni znano, prav tako ne vemo, kdaj je stopil v službo pri guberniju. Nemški zgodovinarji: Schweiger, Lehrenfeld, Klessalt navajajo v svojih knjigah:

»Leta 1837. je služil pri pokrajinskem državnem knjigovodstvu v Ljubljani kot računski ingrosist Lovrenc Košir. Po Koširjevi izpovedi je ta leta 1835. v Ljubljani v pogovoru s nekim Angležem po imenu Galway omenil sistem enostavne pisemske tarife, kar je, kakor je Košir sam zatrje- val, dalo povod Hillovi reformi. Idejo poš- tne znamke in tarifno reformo so Angleži uveljavljali vse do leta 1840., ko je bila reforma sprejeta in vpeljan nov poštni si- stem. Ko pa je postalo ime Row. Hilla zaradi njegovega poštnega sistema že zelo popularno in si je Hill lastil zamisel vpe- ljave poštna znamke, se je Lovrenc Košir leta 1838. zavelel pomena in začel trdit, da je on iznajditelj poštna znamke ker je on že leta 1836. poslal avstrijski vladi predlog, da odpravi pobiranje pristojbine v gotovini in naj uvede — poštna znamke.

Na Koširjevo trditve je saksonsko finan- čno ministrstvo naročilo višjemu poštnemu ravnateljstvu v Leipzigu, da poizveduje o tej Koširjevi trditvi in o tem poroča. Od- govori, ki ga je dobilo saksonsko finančno ministrstvo, je moral biti za Koširja zelo ugoden ker so spisi, ki jih je Košir pred- čelil poštni direkciji, jasno dokazali res- ničnost njegove trditve.

V knjigi Fr. Šemrova »Ljubljanska po- šta« beremo:

»Pregledujoč šematizme, sem našel v letniku 1837 na računski ingrosista pri pokrajinskem državnem knjigovodstvu v Ljubljani Lovrenca Koširja v vseh letni- kih do leta 1848.«

Do tega leta sledimo Koširjevo življenjs- ko pot, od tu dalje pa se nam sled izgubi. Nemški poštni zgodovinarji sicer omenja- jo, da je Košir leta 1858. živel na Dunaju,

novelja raziskavanja pa so to trditve ovrgla.

Moje mnenje, da je bil Košir po letu 1848. premeščen na Dunaj in da je sode- loval pri prvi izdaji avstroogrsko poštna znamke leta 1850., je verjetno, vendar pa po sporočilih g. Jos. Tuschnerja, podrav- nateja Jadranske zavarovalnice na Dunaju (kateremu tukaj izrekam najlepšo za- hvalo za njegov trud pri raziskavanju), ni to nikjer dokazano.

O vpeljavi avstroogrsko pisemske znam- ke obstajajo prav skromni, lahko rečeno, skoraj nikakršni spisi. Nahaja se samo kratek zapisnik o zasedanju brez navedbe imen udeležencev. Zato tudi ni najti Koširjeve- ga imena v zgodovini pisemske znamke.

Vodja zavoda za pošto zgodovino (»Ju- tro« z dne 17. V. 1944, št. 113) na du- najski univerzi, poštni svetnik g. dr. Er- hard Riedl, ki je uredil poštni muzej in kateremu je Koširjev dogodek popolnoma dobro znan, je svoj čas vodil obširne poiz- vedbe o Koširju, žal pa je bil njegov trud brez vsakega uspeha. Temu je najbrže krivo dejstvo, da se vsi osebni spisi državnih uradnikov 50 let po njihovi smrti uničijo. Zato bo, kakor piše g. Tuschner, težko kaj zvedeti potom oblasti.

Čeprav so v sedanjem vojnem času po- izvelbe in raziskavanja težavna, vsi važ- nejši spisi so zavarovani pred bombami in požarom, se je g. Tuschnerju posrečilo najti v državnem arhivu na Dunaju vir, ki nam prikazuje potek Koširjevega življe- nja. V knjigi »Hof- und Staatshandbuch der öster. Ungarischen Monarchie« more- mo slediti Koširju od leta 1856. do 1868. Leta 1856. dobimo Koširja ne na Dunaju — ampak v Zagrebu kot rač. svetnika, leta 1859. postane namestnik drž. knjigo- vodje v raznih funkcijah, od leta 1866. pa predsednik kralj. državnega računovod- stva za Hrvaško in Slavonijo.

Po letu 1868. ne zasledimo več Koširje- vega imena, bodisi da je tega leta izstopil iz službe, bodisi da je tedaj, star je bil 64 let, umrl. Dan njegove smrti nam osta- ne še vedno neznan.

S temi novejšimi ugotovitvami smo na- pravili korak, ki nam bo morda omogočil pojasniti zadnje dneve njegovega življenja. Dolžnost naša pa bo, da poskrbimo pravo- časno, da se njegova zamisel o izlaji poš- tne znamke ovekoveči in pride njegova si- lica in ime na znamko. Predstavimo širne- mu svetu zaslužnega slovenskega moža in ohranimo njegov spomin bodočim rodovom!

Ferdo Kobal.

Na Gorenjskem se jasni

Tudi prebivalstvo Gorenjske bolj in bolj spoznava komu- nistično OF in se odvrta od tolovajev — Lepi uspehi mladih varnostnih edinic

Čas teče in prilike se spreminjajo. Tudi na Gorenjskem se je v poslednjem času mnogo spremenilo. Iz izkustev Ljubljanske pokrajine in nešteti domači tragediji po- rojeno iztuzenje zavzema vedno širši ob- seg in dokazuje, da je zdrav gorenjski na- rodni duh pravilno ocenil tiste anacional- ne revolucionarne špekulante, ki so se mu pod krinko »narodne osvobodilne borbe« ponujali kot »rešitelji«. Zdrava življenjska sila, ki hoče napredka, ne pa nazadovanja, ki hoče ohraniti svojo svobodo, imovino in svoje narodne vrednote v polni meri tudi v bodoče, je pravilno spoznala, da »osvo- bodilna fronta«, čeprav je na Gorenjskem dolgo časa nastopala v neprimerno milejši obliki kakor na Dolenjskem in Notranjs- kem, nikakor ne more biti tisti činitelj, kateremu bi v svojo deželico zakoreninjeni gorenjski kmet mogel zaupati svojo se- danjost in svojo bodočnost.

V pretekli dobi je bilo sicer mnogo pri- krivanja, mnogo lepih besed o nacional- nosti in boljšem socialnem redu, mnogo ob- ljub in prilizovanja, kateremu je marsikdo nasledil tudi vsled tega, ker so mu skrbno prikrivali ali kot laž označevali dogodke v Ljubljanski pokrajini. Močno pa so po- ložaj spremenili predvsem dogodki, ki so se proti koncu preteklega in v začetku le- tošnjega leta začeli odigravati na področju Gorenjske same. Ko je Gorenjec videl, da izvajajo »gošarje« nasilne mobilizacije, da sistematično ropajo njegovo premoženje, da se vrsti požig za požigom in umor za umorom, je sam sprevidel, da tukaj ne- kaj ne more biti v redu.

Začelo se je pojavljati iztuznjevanje. Ljudje, ki so jih komunistični »osvobodil- telji« nasilno mobilizirali, so na terenu sami spoznali, kaj je v pravem bistvu »osvobodilna fronta«, kaj tolovajska »voj- ska«, koliko so vredni lepo in zvito tiskani in govornjeni programi ter obljube za bo- dočnost. Videli so, da je »Osvob. fronta« le krinka za namene ene same klike, ki se imenuje komunistična stranka. Videli so, da se ta »osvobodilna fronta« ne bori za slovenske koristi, ker jih n. pr. na Primor- skem izdaja koristim italijanske komu- niistične stranke ter vsepovsod stremi iz- ključno za tem, da naše narodno področje spremeni v sovjetsko komunistično repu- bliko. Videli so nadalje, da je njihov pro- gram le »rop, požig, umor«, kot so to na- pisali komunisti sami v svoji »Partizanski pesmarici«, ki jo je izdal centralni komi- tet komunistične partije, in želja po obli- sti, ki bi jo nad narodom v še hušji obliki in meri izvajali tako, kakor so počeli ali na Dolenjskem in sedaj začenjajo tudi že na Gorenjskem. Videli so, da velja beseda »enakost in tovarištvo« le za privilegirano visoko komunistično gospodo, ki je pečenko in potico, dočim dobiva »vojška«, ki se je vedno drži pečat nezanesljivosti, le komaj zadostno hrano ali pa mnogokrat še te ne.

Zato so se Gorenjci, ki so bili nasilno uvrščeni v to tako imenovano »narodno osvobodilno vojsko«, začeli spraševati, za- kaj naj v tej »vojški« prav za prav še ostanejo. Ko so videli, da za nje v njej ni mesta, so se jeli množiti pobezi, tako

da je n. pr. od prisilnih mobilizirancev, ki so jih komunisti pobrali po Gorenjskem februarja in aprila, sedaj že 3/4 zopet prostih komunističnega nasilja. Ostali, ki do- slej še niso imeli prilike za pobezi ali ki so se ustrašili zelo spretnih tolovajevske propa- gande, ki pripoveduje, da Nemci in domo- branci vsakega vrtniškega se gošarja takoj ubijejo, pa komaj čakajo, da bo konec tiške komunistični gospodi in njenim bi- rčiem.

Komunisti skušajo tudi na Gorenjskem še nadalje izdati prisilne mobilizacije, kjer to morejo. Stalni udarci, ki jih dobi- vajo v vseh pokrajinah, potrebujejo stal- nega nadomestila v človeškem materialu, ki ga naj pač da naivno ljudstvo. Vendar ljudstvo ni več tako naivno. Če se ne more pred nasiljem rešiti drugače, beži v gozd, kjer se skriva in vedno na novo poživlja kadre skrivane, ki povzročajo komunisti- čnemu vodstvu od tedna do tedna večje skrbi.

Najbolj pa so tudi Gorenjcem odprli oči požigi in umori, ki so jih izvršili ko- munisti. Zažgali ali poskušali zažgati so

dolgo vrsto raznih društvenih domov, že- lezniških postaj, župnišč, šol in drugih več- jih poslopj. Ljudje splošno obojajo tako uničevanje javnih in zasebnih poslopj, ker vedo, da je vse to za škodo ljudstvu, ki jih bo moralo kasneje zopet samo gra- diti. Stevilni so tudi umori, ki so jih ko- munisti že izvršili po raznih krajih Go- renjske nad poštnimi slovenskim ljudmi.

Ves razvoj je nujno in sam po sebi do- zorel do tega, da so se začele po vsej Go- renjski snovati varnostne edince, ki so v zadnjem času dosegle je prav lepe uspe- he. Tako so koncem junija domobranci za- jeli preko 200 komunistov ter uničili tudi mnogo bunkerjev, v katerih so imeli svoje zatočišče terenci, krvniki in strahovalci cele Gorenjske. Velike izgube so imei ko- munisti pri Sorici, ko so skušali napasti tamošnje orožniško postajo. Po poročilih, ki so prispela, jih je padlo okrog sto. Vid- nejše uspehe je dosegla v poslednjem času tudi mlada cerkljanska postojanka. Na ob- sežnih pohodih, ki jih dela v bližini in dalj- njo okolico, je zajela več komunističnih patrol. V oddaljenejših gozdovih je imela tudi nekaj večjih spopadov s komunisti, ki so pri tem utrpeli velike človeške in ma- terialne izgube. Med padlimi sta bila tudi dva politkomisarja, ki pa jih domobranci takrat niso spoznali. Identificirali so jih šele ljudje, ki so si zelo oddahnili, ko so zaznali za njih smrt, ker sta bila prava krivoloka, ki sta mobilizirala veliko ljudi in tirala v gozdove tudi starejše ljudi in družinske očete.

Marljivo je na delu tudi domobranksa postojanka v Gorenji vasi. Iz skromnega začetka je v kratkem času nastala že zelo močna posadka, ki je konec junija ujela tudi enega izmed strahovalcev škofjeloške- ga okraja, komunističnega sekretarja Aloj- za Gantarja, po domače Garparja iz Ho- bovišča. Tudi drugače je ta posadka za- dala tolovajem že občutne udarce.

Porazni za komuniste so bili tudi boji, ki so se vršili junija v selški dolini in v katerih so z nemškimi vojakmi uspešno so- delovali tudi škofjeloški domobranci. Ko- munisti so imeli mnogo izgub. V teh bo- jih so na komunistični strani nastopili tu- di italijanski komunistični tolovaji, ki so privlekli s seboj celo nekaj topov. Vendar pa so jo po udarcih, ki so jih prejeli v borbah v selški dolini, mahnil spet nazaj preko stare meje. O uspešnih akcijah mladih domobrankskih edinic poročajo tudi iz drugih krajev.

Tako je torej sedaj tudi Gorenjsko za- jela odločna volja, da se upre strahovanju, ki ga komunisti izvajajo nad mirnim prebivalstvom. Narod se je odločil za akcijo. Poleg vedno rastočega števila domobran- cev, ki so jih Gorenjci vendarle pravilno spoznali le kot ljudi, ki hočejo dobro svo- jemu narodu, pa so bila toplo pozdrav- ljena tudi protikomunistična zborovanja,

ki so se vršila nedavno v večjih industri- skih centrih Gorenjske.

Komunisti bolj in bolj spoznavajo in ob- čutijo, da se gorenjsko ljudstvo obrača od njih. Tudi terenci, ki so doslej po mili vo- lji gospodarili po vaseh in trgih, se ne po- ljuže več tako varne. Drug za drugim od- hajajo sami v gozd in ni redko, da jem- ljejo s seboj svoje družine.

Vsi ti pojavi so dokaz, da se tudi na Go- renjskem hitro jasni. Led je že davno pre- bit in ljudje, ki so včasih še morda vero- valii lepih besedah, so se iztreznili. Cim hitreje in čim bolj splošno bo to iztrez- njenje, tem bolj bo to za mirni razvoj že tudi precej prizadete Gorenjske.

Turški petorčki

Turško javnost je prve dni letošnjega julija znenadila vest, da se je turškemu zakonske- mu paru v bližini Adane narodilo petero otrok moškega spola. Vest je učinkovala pre- senljivo že zaradi tega, ker so s tem do- godkom kanadske petorčice dobile tekmece, katerih se pač niso nadevale v Turčiji. In ker je Amerika na svetu samo ena, ni bilo nobe- nih neprijetnosti in potov z reporterji in film- skimi posnemovalci, ki bi stvar z besedo in sliko na široko raztrobili v svet. Pač pa se je država takoj pobrignila za otroke ter obvesti- la četa, da bo ona prevzela skrb za novoro- jence. Društvo za zaščito otrok je sporočilo staršem svojo pripravljenost, da prevzame skrb za mlade občane. Rdeči polmeseč pa je takoj nakazal staršem 1000 funtov po- pore.

Ko je prodrla v svet vest o turških pe- torčkih, pa so nastale težave v Adani sami. Tam namreč skoro ni bilo žive duše, ki bi bila poučena o tej senzaciji. Slednjič je izja- vil tudi župan južnega anatolskega mesteca Mardina, v čigar okoličje so prišli petorčki na svet, da mu o tej stvari ni prav nič znane- ga.

Mali mardinski lokalni list, ki je natisnil vest Anatolske agencije, da so se na področju tega kraja narodili petorčki, tudi ni vedel ničesar o dogodku razen tega, da je prišla vest med ljudi po zaslugi nekega meniha. Tako se je začelo raziskovanje te zadeve, ki je stop- nejvala radovednost ljudi od ure do ure. Toda pojasnila so bila v začetku tako skromna, da so ljudje prav resno govorili, da je vse skupaj samo grda potegavščina. Šele podrobnejše in- formacije so pokazale, da temu ni tako. V resnici se je namreč zgodilo, da so petorčki prišli na svet že pred dvema mesecema in sicer v mali južni anatolski vasi Birivanu, ki je oddaljena kakšnih 100 km od mesta Mar- dina.

Sedaj piše o petorčkih že ves evropski in tudi izvenevropski tisk. Stvar vzbuja posebno v Ameriki razumljivo zanimanje. Kakšen bo konec zadeve s turškimi petorčki, še ni mo- goče povedati.

General Rösener pri slovenskih domobrancih

SS-Gruppenführer general Rösener je te- dni v spremstvu častnikov svojega štaba in poveljnika Slovenskega domobranstva podpolkovnika Krenerja počastil s svojim obiskom domobranksi udarni bataljon sto- tnika Meničanina, ki se nahaja na nekem položaju na Dolenjskem. Po obhodu stru- mno postrojenih nemških in domobrankskih oddelkov je g. general nagovoril domobran- ce ter jim izrazil svoje priznanje za zvesto izpolnjevanje dane prisege in za neustrašno držanje v borbah proti komunističnim

tolovajem. Nato je osebno proglasil prva napredovanja in poddeli prva odlikovanja med domobranci. Napredovali so višji na- rednik Stanko Babič v čin domobranskega poročnika, domobranci Zupančič, Krnič in Krizaj pa v čin domobranskega podnara- dnika. Prav tako je g. general osebno izročil stotniku Dušanu Meničaninu in nadporoč- niku Dragotinu Furlanu visoko nemško vo- jaško odlikovanje, vojni križ za zasluge II. r., 108 domobrancem pa hrabrostno od- likovanje za borbo proti tolovajem. Isto od-

likovanje je g. general pripel tudi g. Haupt- mannu Schuhmacherju ter nemškima voja- koma Schneiderju in Pfeiferju.

Poveljnik Slovenskega domobranstva pod- polkovnik Krener se je v kratkem govoru toplo zahvalil g. SS-Gruppenführerju ter ga prosil še nadaljnje naklonjenosti in pod- poro Slovenskemu domobranstvu, kar je g. general obljubil. Ko je ostal še precej časa v razgovoru z domobranci, se je g. general s svojim spremstvom spet odpeljal, od ce- lotne posadke navdušeno pozdravljen.

Links: General Rösener zelnicht Oberleutnant Furlan und Hauptmann Meničanin mit dem Kriegsverdienstkreuz II. Klasse aus. — Levo: general Rösener pripenja odlikovanje nadporočniku Furlanu (spredaj) in stotniku Meničaninu

Rechts: General Rösener beglückwünscht die Landwehnmänner zur Beförderung — Desno: general Rösener častita domobran- cem k napredovanju

KULTURNI PREGLED

Ljubič, Ljudske pripovedke iz Dobrepolj

Ta nova zbirka narodne pripovedne- ga blaga je izšla kot 3. zvezek »Narodo- pisne knjižnice«, ki jo izdaja dobropoljski župnik in narodopisec Anton Mrkun. Ta knjižlica hoče biti znanstvena in se Mrkun sam podpisuje kot »zbiratelj narodopisne- ga blaga«, ta zvezek pa »ni pisan v znan- stveni obliki, kakor pravi Ljubič v Uvodu, češ »Znanstvena zbirka bi morala biti brez navlake pripovedovalčevega sloga, brez ilustracij (?) in s točnimi (?) označ- bami virov, to je tako, kakor imamo Slo- venci že sestavljene zbirke po Kelemini, Kotniku in Kočbeku.« To stališče pa je napačno. Narodopisna knjižnica je ali znanstveno-objektivno pisana, ali je zgre- šila svoj namen, in tak mora biti tudi vsak zvezek te knjižnice. V znanstveni zbirki ilustracije nič ne pomenijo, pač pa ne bi bilo napačno, če bi povedali, kdo je ilustriral (Tone? kateri, cigavi?). Tudi od »točne označbe virov« znanstvo nima bogve kaj, ker je dovolj, da jih je zapo- slovalec slišal v Dobrepoljah in navedel 3 odn. 5 oseb imenoma. Kar se pa tiče Kelemine, je tudi on prepisoval svoje vi- re tako, da bi se »Bajke in pripovedke« — »Prijetno čitalo«, vendar ni s tem zagrešil ničesar proti znanstvenim zahtevam. Ka- kor nas torej pouči sam strokovnjak Ke- lemina, ne gre za dobesedno podajanje, pač pa za objektivno-znanstveni čut, ki ga zapisovalec ima ali ga nima. On sam mora presoditi, kaj sme »izpreminjati« in kaj ne »da bi se pravilne prijetno čitalo«. Ljubič sam, kot zapisovalec, predvsem ne sme sestavljati, ker s tem že razlaga, ka- ni njegova naloga. Nihče ne zahteva od

zapisovalcev »znanstvene oblike«, pač pa znanstveno resnost. Sam priznava, da so mu domačini povedali, nekatere snovi v drobcih in jih je on združil v celote: »to velja posebno za pripovedko o dobre- poljskih bogcih« (5). Ve sicer, da je »za- nimiva« vera, da »stoji dobropoljska do- lina na stebrih nad podzemnim jezerom«, ne ve pa, kako važna in delikatna je ta vera za narodolovca in ne ve, da bi ta stokrat rajši videl tiste »drobce«, kakor pa v njegovo rekonstrukcijo. Urednik Mrkun se tudi ni potegnil za drobce in je raje videl lepo pravilico. Prvotno je to pač bajka o svetu na peterih stebrih. Srednji stebel je res duhovniški, namreč sveta gora (piramida) s svetiščem, ki se dviga do boga in na kateri duhovnik- vladar prosi za svoje ljudstvo milost pri bogu. V našem primeru pa je na to nazi- ranje res vplival podzemni kapniški svet s svojimi stebri, kakor pravi Ljubič (5). Skoro gotovo pa prvotno gre tu za pre- stavo o petih gorah, ki držijo nebesni obok (glej Frobenius, Kulturgeschichte Afrikas; Die Bühne, 167), ki je slovanstvu tuja, vsaj kolikor vemo do danes, zato je tembolj važna taka sled v slovenski tra- dicitiji.

Razen te je »važna« še pripovedka o svetem Gregorju, ki se poroči z lastno materjo, o kateri pa ni nobenega dvoma, da je samo nemška legenda dvornega pevca Hartmanna von Aue, ki je zopet kopije neke francoske predlože. Kako in po kateri (ali skakšni) poti je legenda prišla v Dobre- polje, to pa nikakor ni »močno zanimivo« (?), ker legenda ne predstavlja nič na-

šega in imamo nedaleč odtod Kočevje. Bolj bi nas zanimalo, odkod imamo so- rodno legendo o svetem Matiju, ki ubije očeta in mater (»Stare žalostne«, 174), ki ima, kakor se zdi, neposrednejšo zvezo z grško snovjo o Edipu (glej Glonarja in uvodu k Albrechtovemu prevodu Edipa, M. S.). Sicer pa ima najbolj prav Marolt, ki piše: »Zdi se, da odsejajo v legendi prehistorični miti, ker na vsak način ni bil junak dvignjen do svetnika (Glonar) ampak neki bog je bil ponižan do človeka. Takega boga pa pozna tudi slovenska mitologija (glej Kelemina, Bajke, št. 205.). Lovce Matija je zelo podoben lovcu Setu in naslinemu Suvu, ki ubije očeta Keba- Krona. Seta-Tifona primerja Edipu tudi Braun (Naturgeschichte der Sage), ker je bil tudi Set slep in ga je po Braunu osle- pela najbrže Izida s sistro. Kot ubijalca svojega očeta ga Kelemina stavi v po- glavje o »Nebeškem vladarju«, ker mu je vzorec za tega Zen, ki je ubil Krona. Za nas je torej legenda o svetem Gregorju v toliko »važna«, ker imamo sami boljšo in ker je v nasprotju s Hartmannom naš Edipov podobnik še mitološko bitje: Kresnik ubije veliko letoče kačo, ki je njegov oče (zmija mladoženja).

Zanimivo je, kako se je porušila bajka o zidanju cerkve, ki je hudič ne mara. Namesto da bi hudičevi gospodar pogan- ske Gorice podiral zidanje, ga podirajo njegovi tlačani, torej: ob naslonitvi na zgodovinsko dejstvo, ker povsod so podi- rali dvojeverci, tukaj celo maskirani v božanstvo. (Grad na gorici).

Kovač (Kurent), ki pride po smrti na luno lovi ptice na limanice; to bi bila nova poteza v njegovi bajki, ker se smrt ulovi na limanice in ne v past (št. 9). »Neusmiljeni grof« ima čudno potezo, da »Bog na razpelo« noče poslušati izpo-

vedi, kar je daleč od krščanstva, pa tudi pogansko ne bo (str. 36.).

Velikanski koren, ki se ne da izpuliti je lunarni simbol, ki pa se zdi ne bo naš, ker je precej podoben Midgardski kači, ki jo hoče izvelič Thor. (št. 12.). Bajka je tukaj postala smešnica.

Če zapisovalec ni izpremenil imen, bi bilo omeniti kot važna tale imena: mlinar, ki ne mara umreti je Tomaž (št. 4.), dekle, ki se ne mara poročiti je Uršula (št. 13.), deklka, ki je šla po luč je Zarika (št. 16.), deček, ki reši kraljčino je Janezek (št. 17.), junška deklka je Alenčica (št. 20.), močni kovač je Peter (št. 21.), deklka, ki ubeži Ježibabi je Marjetica (št. 22.). Vsa ta ime- na so namreč v naši tradicionalni litera- turi že znana in v zvezi s podobnimi vlo- gami.

»Navlake pripovedovalčevega (?) sloga« je mestoma občutna, ki je razen par iz- jem cel brez lokalizmov (vrauč, zbediti se?), zato pa ima germanizme in čudne, neznane figure (rdeča Turčija); tudi sam slog je marsikje slab.

Risbe so prav lepe, pač pa nepravilne, ker iz njih samih bi čital kaj drugega ka- kor je napisano (smrt se komaj drži na drevesu, da ne pade, po tekstu pa se je ujeta na limanice) in ne ilustrirajo teksta.

V naslovih ni glavnega predmeta (štev 3, 5, 10, 12). »Ljudske pripovedke« ni isto kar »Narodne pripovedke«, kakor »Ljud- ske« pesmi niso »narodne« pesmi in »Naro- dopisna knjižnica« ni »Ljudskopisna«, raz- en če hočemo biti Slovenci samo ljudstvo in ne narod. V tem izrazu je nekaj ponl- južnega, končno pa pomeni v narodu Ljudski—stuj; ljudski človek »došlec iz tuje zemlje, ljudsko blago »ne naše«, to- rej bi bile ljudske pripovedke nujno »tu- jih ljudi«. Kdor pa hoče rabiti »Ljudsko«,

samo da ne rabi »narodno«, naj se ponižu- je še nadalje.

Kelemina je ločil bajke in pripovedke, in preko tega bo težko iti. Kotnik je zdru- žil oboje pod tujim izrazom: storije. Lju- biču pa k pripovedkam sodijo celo pravil- ce (10 kosov med 20-imi, torej polovica). Tudi v tem nazirju mora enkrat zavlada- ti red.

Pa še nekaj: Slovenci nismo bogati, ve- demo se pa na knjižnem trgu tako, kakor bi to bili: ponavljamo se in se popravljamo; po znani srbski: piši, samo da se piše. Zvezki »Narodopisne knjižnice« so vendar namenjeni tistim, ki se za narodopisje za- nimajo, ali vsaj tudi tem. Zato bi bilo treba vsaj pravilne numeracije, razdeli- tve snovi, pravilnega naslavljanja, če že urednik ne more sestaviti ne registra stvar- ri ne opomb. A. M.

Iz filatelističnega slovstva

Pred dnevi je izšla prva številka sloven- ske filatelistične revije »Znamka«. V vrstah zbirateljev znak so že dolgo pogrešali takšno publikacijo. Njena upravičenost je najboljše utemeljena iz Uvodnih misli, kjer med drugim čitamo: »Marsikdo bo mne- nja, da danes ni primeren čas za izdajanje slovenske filatelistične revije. A prav danes nam je potrebna. Potreben nam je ka- žipot, ki naj nas zopet povede na pravo pot, na pot pravih zbiralcev znak. Koliko zgrehenih pojmov se je uveljavilo v zad- nji letih pri nas o tem, kakšna znamka je primerna za zbirko, kako naj se zbira, čemu zbiračo znamke itd. Te pojme je treba razvedniti. Potrebno je obvarovati ško- de naznanje, ki iz kakršnih koli razlogov kupujejo znamke in ki zaupajo nasvetom brezvestnežev, kateri jim obesaajo manj vredno blago po visokih cenah.« Izdajatelj

Kronika

* Nemčiji ne grozi pomanjkanje živil. Nemški minister za prehrano Herbert Backe je te dni govoril v Katovicah o položaju prehrane v Nemčiji ter izjavil, da Nemčiji tudi v petem letu vojne ne grozi prav nobena kriza ali pomanjkanje živil.

* Povratek Nemcev iz južne Afrike. Iz Lisbone poročajo, da so prošlo soboto prispeli tjakaj trije posebni vlaki z nemškimi povratniki iz južne Afrike. V domovino se je vrnilo 414 oseb.

* Nabori za žensko delovno službo. V Nemčiji bodo do 15. avgusta končani nabori za žensko obvezno službo. Na ta pregled pridejo predvsem dekleta rojstnega letnika 1927.

* Nad štiri milijone mark prispevkov za služkinje. Nemške služkinje, ki služijo že dolgo vrsto let v družinah s številnimi otroki, imajo pravico, kadar nameravajo stopiti v zakon, predložiti prošnjo za do- to, s katero jim je omogočena nabava opreme. Do konca marca letošnjega leta je bilo na ta način podprtih 7500 služkinj, ki jim je država izplačala 4,5 milijona mark cene.

* Med oddajanjem poročila z bojišča mora vladati v gostilnah, krčmah, točilnicah in pivnicah mir. Tako se glasi sklep zadrage nemških krčmarskih in gostinskih obratov. Osebe v teh obratih je naženo, da strogo pazi na izvajanje tega sklepa.

* Brazilske čete v Italiji. Preko Lisbone poročajo, da je prišel v Italijo prvi kontingent brazilske vojske. Američani seveda ne navajajo podrobnosti o številu in kakovosti te svoje vojske.

* Epidemija otroške paralize v Ameriki. Nemški listi beležijo, da je v Ameriki zopet nastopila epidemija otroške paralize. Samo v državi New York so zabeležili 131 primerov te nevarne bolezni.

* Kaznovan tihotapce. 41letni kurjač Pavle Subašič je letos meseca maja pripeljal v Gradec kovčeg teletine, katero je ponudil v nakup po 35 mark kg. Ob tej priliki je bil zasačen ter je bilo ugotovljeno, da Subašič ni tihotapil samo mesa, ampak tudi vino in moka. Seveda je prodajal vse to po višjih cenah kakor dovoljuje uradni predpisi. Deželno sodišče v Gradcu je zaradi tega obsodilo Pavla Subašiča na šest mesecev ječe, proti čemu se je obsojenec pritožil. Višje deželno sodišče je odredilo Ponovno razpravo in zvisalo pritožnico ka- zen na dve leti ječe z uveljavitvijo, da je Subašič znan verižnik velikega formata.

Iz Ljubljane

u— Nev grob. Hudim poškodbam, ki jim je dobil pri prometni nesreči na Krekovem trgu, je podlegel 3letni Andrejček Rako- v. sinček solista ljubljanske opere. Pokopali so ga večeraj popoldne na pokopališču pri Sv. Križu. Hudo prizadetim staršem izrekamo naše iskreno sočutje.

u— Za pokojno Silvo Dimc, absolventko trgovske šole, bo darovana sv. maša v soboto 29. t. m. ob 8. uri v stolnici. Sošolke in prijatelje vabljeni.

u— Malo knjižno zbiranje vam nudi po- ceni izbrane knjige. Vsak poteg iz vrečice stane 30 lir. Za ta znesek dobite knjige, ki jih je založila ZP za ljudsko knjižno tombolo. Kdor bo imel izredno srečo, bo zadel bibliofilsko tombolsko tablico, vredno 100 lir ter bo dobil S. Šaljevo pesnitev »Spevi moji zemlji« (bibliofilska knjiga) in morda še dobitek bibliofilske tombole, t. j. levo zbirko izbranih slovenskih knjig. Liste prodajamo v pisarni tombolskega od- delka v Gradišču št. 2 in v Ulici 3. maja od 8. do 12. ure. Tam dobite tudi bibli- ofilske tablice. Vsi, ki so doslej zbrali, so bili z lepimi knjigami izredno zadovoljni.

u— Poletni tečaj nemškega jezika v Lektoratu Nemške Akademije. Nemška Akademija, Lektorat v Ljubljani priredi v avgustu in septembru tečaje nemškega je- zika, in sicer en tečaj za začetnike in en višji tečaj, če se prijavijo najmanj 6 udele- žencev za vsak tečaj. Lekcije — po eno uro — bodo trikrat tedensko in bo določen urnik v soglasju z udeleženci. Pritojnine so: vpisnina — za nove udeležence — 25 lir, za obisk dvomesečnega tečaja pa 50 lir. Informacije se dobijo v tajništvo lektora- ta v Beethovnovi ulici 14-17 od 28. julija do 1. septembra, dnevno od 10.—12. in od 16. do 18. ure.

u— Služkinje! V nedeljo 30. julija ob 5. uri popoldne ste vabljeni na protikomuni- stično Predavanje, ki bo v dvorani De'ave- ske zbornice na Miklošičevi cesti. Obve- stite o predavanju tudi svoje prijateljice! Naj nobena ne izostane! Pokažite, da ste tudi v obnem z ostalimi slovenskimi sta- novniki enotne v borbi proti razdiralnemu komu- nizmu!

u— Stenografije ali knjižgovodstva in nemščine se z lahkoto naučite med poči- tnicami v posebnem tečaju. Pričetek 2. av- gusta. Učne ure dogovorno ob prostem ča- su obiskovalcev-lik. Priporočljivo zlasti tudi dijakom-injam srednjih in strokovnih šol. Vpisovanje dnevno. Informacije: Tr- govski učni zavod, Kongresni trg 2-II.

u— Poziv! Zimska pomoč, oddelek za tombolo poziva vse tiste, ki so pri ljudski knjižni tomboli zadel kak dobiček, pa ga še niso dvignili, a bi ga želeli, naj pohite do 4. avgusta, ker po tem dnevu ne bomo nikomur več izdali nobenega dobika ljud- ske knjižne tombole. Dobitki bodo zapadli v korist Zimske pomoči.

Opozorilo

V zadnjem času je bilo opaženo, da se na ulicah okrog postopja sodnijskih zaporov okroglega sodišča v Ljubljani ustavljajo in zadržujejo različne osebe, mahajo z rokami in robci, delajo razne gibe in kretnje, da bi se sporazumele in dogovarjale z zapor- niki v sodnijskih zaporih itd.

Uprava policije najstrožje svari vsako- gar, da se brez upravičenega vzroka ne zadržuje ali ustavlja na katerikoli ulici okrog postopja sodnijskih zaporov in se ne skuša kakorkoli sporazumevati z zaporniki, ker bo vsak količnik sumljiv pasant areti- ran in zaprt, razen tega bo nosil še vse ostale neizogibne posledice. — Uprava po- liceje.

u— Učite se strojeplisa! Praktično zna- nje, potrebno v vsakem zasebnem ali jav- nem poklicu. Novi eno-, dvo- in trimesečni tečaji — dnevni in večerni — prične 1., 2. in 3. avgusta. Pouk dopoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. Moderna strojeplisnica, desetprstna metoda. Učnina zmerja. Vpisovanje dnevno. Informacije, prospekti: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domobrankska 15.

u— Tržne cene. Prejeli smo: Na živil- skem trgu so se mali, komaj vidni papirni ceniki umaknili velikim deskam, ki so že od daleč vidne in raz katere lahko berš cene brez naočnikov. Zadnji petek je bila na trgu naprojal že letošnja ljubljanska spe- cialiteta — novo kislje zelje. Pogledam na cenik in vidim zapisano: Kislo zelje L 4.50. Postavim se v dolgo vrsto, da pričakam na moj zaželeni zajtrk, kajti če ni mleka za kavo, mi ga nadomesti presno kislje zelje s kosčkom kruha. Toda, o jjo, prodaj- jalca se ni zmenila za tržne cene na ceniku, ampak je prodajala kislje zelje po 12 lir kilogram. Na moj protest je odgovorila, naj se zaradi cene obrnem na »Prevolu«. Seveda teh informacij pri »Prevolu« ni. sem iskala, obrnila sem se rajši k prodaj- jalci zeljnih glav, ki jih je prodajala po 8 lir kg. Razumljivo je, da kislje zelje ne more biti po 4.50 lire, če prodajo zelje v glavah po 8 lir. Saj pri pripravljanju ki- slega zelja pride mnogo odpadkov in da tudi mnogo dela. Zadovoljni smo, če tržni urad skrbi za nizke cene, vendar mora producent priti do kritja stroškov in do primernega zaslužka za svoje delo. Več- krat opažamo, ko tržni urad pri kateri koli stvari cene močno zniža, da dotično blago izgine s trga, dobi se pa še vedno po skritih potih za višje cene. Zato bo proiz- vajalcem in potrošnikom najbolj ustre- no, če bodo cene blagu določene po res- ničih proizvajalnih stroških.

u— Bodoče prvošolce-ke in drugošolce -ke opozarjamo na tukajšnji počitniški korepetitorij »Naprdeke«, ki pripravlja dijače-inje iz vseh predmetov ali posa- mezno v ločenih oddelkih za prvi oz. drugi razred gimnazije. Pričetek 3. avgusta. Vpisovanje dnevno. Informacije: Special- ne strokovne instrukcije, Kongresni trg 2. Središče mesta.

u— Važno za vsakogar sedaj in v bodoče je znanje strojeplisa. Praktično znanje, po- trebno v vsakem zasebnem ali javnem po- klicu. Novi eno-, dvo- in trimesečni tečaji — dnevni in večerni — prične 1., 2. in 3. avgusta. Pouk dopoldne, popoldne ali zve- čer po želji. Učnina zmerja. Vpisovanje dnevno. Informacije, prospekti: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domo- branska 15.

u— Za Rdeči križ daruje dr. Fran Win- discher 200 lir namesto venca na grob go- spoda Ivana Volkla.

u— Srednješolce in srednješolke opozar- jamo na tukajšnje počitniške tečaje vseh predmetov. Temeljita priprava za nasled- nji višji razred, oddelki za popravne in privatne izpite. Izbra predmetov po želji. Pričetek 3. avgusta. Vpisovanje dnevno. In- formacije: Specialne strokovne instrukcije za srednje šole, Kongresni trg 2.

u— Za slepo mladino so poklonili sta- novalci hiše Pred Skofijo znesek 250 lir namesto cvetja na grob pokojne gđ. Baj- da Pepce. Za velikušnji dar se vodstvo zavoda slepih prav prisrčno zadržuje.

Hišni starešine, preglejte zaklonska!

Zaklonska je treba od časa do časa pre- zračiti. Ako imate v zaklonski stalno na- meščene odeje, jih je treba redno izetpati. Pitno vodo menjati vsak dan!

Ne pozabite vzeti v zaklonske odeje, ker je prostor hladen in je potrebno večkrat pre- bit v njem precej časa.

rah za nerabljen in ceno v lirah za rablje- ne znamke, reproducirano pa je tudi veliko število znamk. S pridom se bodo cenika poslužili zlasti neizkušeni zbiratelji, ker jim bo zanesljiv vodnik pri zbiranju in ocenje- vanju vrednosti vsake znamke. Potreba takšnega cenika se je že davno čutila. Na- ši filatelisti so se morali doslej posluževati v glavnem kataloga »Michel« iz lanskega leta, ki je pa že zastarel, ker se zlasti v vojnem času vrednost posameznih znamk kaj hitro menja. Barov cenik »Znamke« bo za zbiratelje in lastnike najnovejših iz- dad poštinskih znamk v Ljubljanski pokrajini, katerih število se je zadnje leto zelo po- množilo, prav dobrodošlo priročnik, s katerim bo onemogočeno izkoriščanje nevednih lastnikov dragocenih serij znamk, ki so bile izdane in pretiskane v zadnjem času.

Dvojna številka »Slovenskega Pravnika«

Te dni je izšla dvojna številka (5.—6.) te ugledne ugledne pravniške revije, gla- sila društva »Pravniki« v Ljubljani, ki iz- haja pod spretnim uredništvom g. vseuč- liškega prof. dr. Rudolfa Sajovice. Navzlic vojnim omejitvam hoče uredništvo vzdr- žati to potrebno revijo tako po obsegu kakor vsebinsko na dosedanj višini. — Vsebinska najnovejša dvojna številka je na- slednja: Urednik dr. Rudolf Sajovic za- ključuje svojo razpravo iz prejšnje števil- ke o prepovedi odložitve in obremenitve v izvršbi in stečaju (kot doprinos k vpra- šanju o nerubljivosti predmetov); dr. Danilo

Z Gorenjskega

Uspesobljeno izkušnje v Celovcu. Na celovčnem učiteljskem so bile prošle dni usposobljeno izkušnje kandidatki, ki imajo za svoje predmete telovadbo in go- spodinjsko stroko. Javilo se je 26 kandi- datki, od katerih sta napravili dve izpit z odliko, 8 z dobrim, 8 z zadovoljivim, 6 pa s povojnim uspehom. Dve kandidatki bo- sta moral čez pol leta izkušnjo ponavljati. Izpiti so bili pod predsedstvom vladnega šolskega svetnika Braumüllerja.

Dopusti v taboriščih za mladino na po- ročju Celovca in Beljaka ne bodo podal- šani. To sporočajo koroški listi vsem ti- stim staršem, ki so prosili, da bi njihovim sinovom in hčeram bili podaljšani dopusti za dobo preko treh tednov.

Zaključni koncert v Velikovecu. Na glas- beni šoli v Velikovecu so priredili gojeni zaključni koncert, ki je pokazal prave lepe uspehe mladih godbenikov pod vodstvom učitelja Roessnerja. Mladina je nastopila s pestrim sporedom izbranih skladateljev. Starši so bili nad uspehi svojih otrok zelo navdušeni ter so se v znak priznanja za- hvaljevali učiteljem in izvajalcem.

Na ruskem bojišču je padel podčastnik Vincenc Pečnik iz Felikirchna na Koro- škem. Pečnik je prebil ves čas sedanje vojne pri vojaki.

V Celovcu je umrla 66letna upokojena Franciška Kravina.

V planinah se je ponesrečil 13letni Josip Dvorjak iz Beljaka. Pokopali so ga v čer- tne, 27. julija na beljaškem pokopališču.

Pri nabiranju krme za koze se je pene- srečila 51letna gospodinja Marija Gritz- nerjeva iz Malte pri Celovcu. Padla je s hrasta, na katerem je obrala listje, ter si zlomila nogo.

Podivjana krava je napadla dvehletnega Bruna Kotonika iz St. Jurja na Koro- škem. Z rogovi je fantička tako poškodo- vala, da so ga morali odpeljati v bolniš- nico.

Te nesrečne češnje! 78letni Karel Ma- her iz Roča je obiral češnje, pri čemer se mu je zlomila veja, da je padel z drevesa in si zlomil levoico.

Roka v krožni žagi. 44letni knjigovodja Franc Palaj iz Kotmarje vasi je prišel z desno roko preblizu krožni žagi, ki mu je po nesreči odrezala dva prsta.

Dve leti zapora za tihotapstvo. 30-letni Anton Zupančič iz Kostanjnika je prišel leta 1939. na Koroško, kjer je dobil zaposlitev pri kmetih kot dmar. Zupančič je bil že pred leti obsojen zaradi uboja na dve leti ječe, v zaporu pa se je izučil mizarstva in je kot tak stopil lani meseca junija v službo pri državni železnici v Beljaku. Toda pozneje se je premislil in je simuli- ral bolezen. Kmalu se je izkazalo, čemu se je Zupančič premislil. Služba pri železnici mu ni šla, ker mu je tihotapstvo obeta- lo večji zaslužek. Začel je kupčevati s predmeti, katerih seveda ni sam kupoval, ampak jih je na delo kradel. Zaradi tega je prišel pred sodišče v Beljaku, kjer je bil zaradi prestopkov proti preispom o vojnem gospodarstvu obsojen na dve leti ječe. Poleg tega so mu zaplenili tisoč mark prihrankov, katere si je pridobil s svojimi tihotapskimi kupčijami.

S štajerskega

Prireditve za ranjence. S plesi in petjem so razveseljevali ranjence domačini iz Ra- done in Ljutomer. Vojaki so bili obisko- valcev zelo veseli.

Odlikovanje. Z železnim križcem 2. raz- reda je bil odlikovan grenadir Anton Ke- tič iz Selnice ob Dravi.

Na Ranci pri Mariboru, tik bivše želez- niške postaje Pecnice, so v zadnjih letih zgradili veliko novo šolsko poslopje, ker je bila ljudem šola pri Spodnji Kungoti na Gradiški premajhna za tamošnji šolski okoliš. K novemu šolskemu okolišu so priključili bivše občine: Ranca, Dobrenje, Gradiška, Rošop, Kaniža, Pecnica in Gač- nik. Nova zgradba stoji na sončnem vno- rodnem griču, po njo pa se vije državna cesta iz Maribora proti St. Ilju.

Dobra letina buč se obeta letos na šte- jerskem. Bilo je namreč mnogo vlage, ki bučam zelo prija, zato si ta sadeži dobro obrodili.

Kuharski tečaj za mlade Spodnještajer- ke. Mladci in dekleta iz celjskega okrožja, ki so dodeljeni za pomoč raznim gospodinj- stvom, imajo sedaj priliko, da se izvežbajo tudi v kuhinjskih delih. Predvsem so pri- redili takšen tečaj za dekleta, ki so se ze- zanila s pripravljanjem sadja za zimske mesece. Teoretičnim vajam sledijo praktične skušnje, tako da se mladina popolno- ma izvežba v tej strogo kuharski stroki, ki je vsakemu v življenju krvavo potrebna.

Vaški večer v Zalcu. Kljub obilnemu de- lu, ki ga prinašajo poletni meseci, prebi- valci Zalca še vedno najdejo priliko za se- stanek, na katerem se kulturno poživijo. Tudi minulo soboto so imeli v žalskem ki- nematografu takšen večer. Izkupilek več- čera je šel v prid nemškemu Rdečemu kri- žu. Za prireditve si je stekel posebne za- sluge žalski župan Karel Strasser. Poslu-

Požar objavlja članek iz zavarovalnega prava pod naslovom: Neplačilo »sledce« premije z ozirom na izredne vojne razme- re; dr. L. Kravina razpravlja o kazensko- pravni temi »Idem factum« in navaja svo- je pripombe k neki konkretni odločbi Vr- hovnega sodišča v Ljubljani. Zelo drago- cen doprinos k našemu pravniškemu jezi- koslovju po pomeni zaključni članek ured- nika g. dr. Sajovice o »izrazoslovju Za- konika cerkvenega prava«, ki bo zanimal ne le naše pravnike, temveč tudi naše jezikoslovce. »Zakonik cerkvenega prava« je izšel marca meseca letošnjega leta v prevodu dr. Alojzija Odarja, profesorja na ljubljanski teološki fakulteti. Tehtne pripombe k temu prevodu, ki predstavlja publikacijo z več kakor 1000 stranimi, za- ključuje pisec takole: »Menim, da kažejo navedeni maloštevilni primeri dvoli, kako važen je prevod cerkvenega zakonika tudi za naš pravniški jezik in da je opravil prof. Odar v splošnem svojo nalogo zaho- voljivo in v skladu z ostalim pravniškim izročilom. Majhne netočnosti ali nedosled- nosti, ki sem jih prikazal, velikemu delu resničnega priznanja ne morejo vzkriliti.«

— Nato slede še književna poročila, v ka- terih piše dr. Sergij Vilfan kritiko o dr. Svetinovi »Metilki«, ki vsebuje dve razpravi iz pravne zgodovine belokraj- skega mesta in okolice, dr. Trofenik pa o Schauptovem otlomku iz doktorske diserta- cije »Rehabilitacija v kazenskem pravu s posebnim ozirom na naše pravo«, ki smo jo tudi mi na kratko prikazali. Na koncu slede še »Razne vestile«.

šalci so imeli priliko slišati pesmi, granje na citre, recitacije, na koncu pa je bila še zabava s plesom. Večer je vršel čedno vsoto 1750 mark.

Zborovanje deklet v Celju. Da ne bi de- kleta, ki obiskujejo kakršni šolski za- vod, pozabile na svojo pravo dolžnost med počitnicami, se vrše vsak mesec primena zborovanja, na katerih obnavljajo spomin na naloge deklet na Spodnjem Stajer- skem. Tako so imeli tačšen sestanek v soboto 22. julija tudi v Celju v dvorani Okroglega doma. Sestanek se je začel s poklonom Hitlerju, nato je zadnjo do- moljubna pesem, potem pa so prečitali pismo nekega SS borca z bojišča, kjer je pučarjeno, da »nora sprčo potožja na bojišču tudi domovina zastavi vse svoje sile za cilje zmagovite vojne. Skupnega voditelja deklet Rezi Preskerjeva je na- to spregovorila o čudežni rešitvi Fuhrer- ja. Potem so obravnavali domače zadeve dekliških skupin v Celju. Izrečena je bila pohvala, posebno dekletom iz krajev, ki jih ogražajo tolovaji.

Kulturno taborišče v Zgornjem Cmure- ku. Na graščini v Zgornjem Cmureku so tvorili kulturno taborišče nemške mla- dine, kamor so prispele tudi skupine vo- diteljice iz ljutomerskega okraja. Predva- jali so dekliške in ljudske plesne ter raz- lične kratkočasne igre. Poleg tega so re- citirali pesmi in peli štajerske poyevke.

Negzoda. 51letni hlapec Janez Stahel je padel s senika ter si poškodoval hrbtenico. Morali so ga odpeljati v mariborsko bol- nišnico.

Iz Trsta

Slovesna zaprisega. V ponedeljek 24. t. m. popoldne ob 17. je bila na grajskem dvorišču pri Sv. Justu slovesna zaprise- gna vrhovnih mestne zaštite. Pred tedni so, kakor smo poročali, bili zapriseženi častniki tržaške mestne zaštite. Slovesnosti zaprisege so prisostvovali brigadni vodja SS von Mahlsen, nemški svetovalec dr. Schranzhoffer, poveljnik tržaške mestne zaštite župan Pagnini ter general Esposito kot zastopnik republikanske fašistične vojske. Zaprisego je izvršil s primernim nagovorom brigadni vodja SS von Mahlsen.

Smrtna kosa. Dne 25. julija so umrli med drugim v Trstu 57letna Franciška Gulič-Dodič, 72letna Antonija Kumičič, vdova Kinčič, 32letna Jožefina Bertonja, 57letni Ivan Berger, 46letni Franc Selan, 79letni Anton Rakič, 38letna Marija Komel, 67letna Marija Komel, 21letna Marija Petras in 31letni Jordan Kosič.

Ljudsko gibanje. Dne 25. julija je bilo 12 rojstev, 22 smrtnih primerov in 7 po- rok.

Himen. V Trstu so se poročili namešče- nec Marin Bregant in tkaika Alma Capelo, mesar Faust Kocjan in gospodinja Elvira Škerl, mehanik Marij Ferluga in modistka Silva Škerl, uradnik Marij Perpinelli in uradnica Karla Markovec, mehanik Leo- pold Černič in šivilja Aleksandra Bareto, uradnik Viktor Danelutti in uradnica Flavi- ja Saksida, mehanik Ald Jug in gospo- dinja Marina Agustinis, uradnik Ivan Špeh in nameščenka Roza Požar, brivec Jakob Rusjan in frizerka Bruna Vacka, mehanik Marij Besenghi in uradnica Gabriella Div- jak, radijski tehnik Galdin Vesnovar in gospodinja Olga Rebul, mehanik Dino Coco in gospodinja Marija Bazič, radijski telegrafist Rafael Bonanati in gospodinja Alojzija Kovadič, glasbenik Albert Gruden in gospodinja Libera Larini.

Negzode. Avto je povozil v bližini trža- ške ribarnice 48letnega Petra Benvenuti- ja in njegovo 45letno soprogo Kondito. Benvenuti ima zlomljeno levo nogo, njegova žena pa ima poškodbe na levi stegenici. 27letni Ernest Rimer iz Nabrežine se je ranil med delom na desni podlahtnici. Med delom se je ponesrečil 42letni Guido Val- mari, 48letni delavec Ivan Fonda ima ranjeno desno nogo, 46letni delavec Virginij Zabato je bil za poslen na Montebelu. Pa- dlo je nanj neko ležišče in mu prizadalo poškodbe. Levo nogo si je zlomila pri pad- cu 61letna Marija Zidarič. 11letni Roman Capezi iz ulice Moreri 16 je padel v Bar- kovliah s tramvaja in oblečal z zlomljeno levo nogo. 24letnemu Ivanu Sigmundu iz Škednja 658 je priletel med delom v me- hanični delavnici drobec železa v desno oko in mu ga ranil. V ribarnici v ulici So- litario se je ponesrečila 29letna Rozalija Candeli. Ima rane na glavi. Levico si je poškodoval med delom 31letni mizar Jožef Garganes. Ponesrečenci se zdravijo v tr- žaški bolnišnici.

Zaprta gostišča. Tržaška prefektura ob- javlja: Na podlagi prijave gospodarske po- lice so bili kaznovani lastniki gostišč — »Alla Fortuna«, »Al Castello di Trieste«, »Alle Viole«, »Ai Porchetti« ter »La Bo- lognese«, in sicer zaradi prestopka proti od- redbam o raciniranih živilih. Prva tri go- stišča so bila dokončna zaprta in bodo v bodoče služila namenom obratnih kuhinj. Zadnji dve gostišči pa bosta zaprta začas- no. Lastniki gostišč so priznali svoj prestop- ek in so plačali 500.000 lir globe. Ome- njeni znesek je stavljen na razpolago osko- dovancom po letalskih napadih v tržaški pokrajini.

Iz Hrvatske

Državni komisariat za preskrbo. Poglavi- nik je odredil z zakonom ustanovitev drž- avnega komisariata za zaščito preskrbe in prehrane. Naloge državnega komisari- ja, ki ima izredna pooblastila, je ta, da nad- zoruje proizvodnjo in trgovino in da ukrene potrebno za zagotovitev življenjs- kih potrebščin in da brezobzirno zasledu- je vsakega državnega in narodnega škod- livca.

Nov madžarski poslanik v Zagrebu. Za novega madžarskega poslanika v Zagrebu je bil imenovan dosedanj konzul v Mona- kovu Arnold van der Wenne.

General Tomašević v Sinju. Pred krat- kim se je mučil v Sinju poveljnik obalne- ga odseka Lika, general Tomašević. Nad- ziral je delo različnih državnih in voja- skih edinic.

Za vodjo zveze svobodnih poklicev je Poglavinik imenoval inž. Iva Radulovića.

Jubilejne svečanosti v Karlovcu. Pred dnevi so proslavili v Karlovcu 365. oblet- nico ustanovitve mesta. Svečanosti in za- hvalne službe božje se je poleg zastopni- kov hrvatskih oblastev udeležil tudi nem- ški general s spremstvom.

Proslava španskega narodnega praznika v Zagrebu. Ob priliki proslave španskega narodnega praznika na poslaništvu v Za- grebu se je svečanega sprejema udeležil tudi ministrski predrednik dr. Mandić in

Bibliofilska izdaja Tavčarjevega »Ovet- ja v jesen« je poudarjena Slovenskemu Rdečemu križu in škofijski dobrodelni pisarni. Z nakupom knjige boste podprli delo teh dveh ustanov. Cena izvodu je dvesto lir.

njegovi sodelavci v vladi, kakor tudi za- stopniki vojske.

Napoved krčenja sovražnih letalcev. Zagrebška radijska oddajna postaja že od 20. julija vsako polno uro napove v hrva- ščini, če se bliža nevarnost sovražnih le- talskih napadov.

Obvezovališče za ranjence v nekem se- venodolmatinskem mestu je bilo 15. julija napadeno po ameriških letalskih lovcih z ognjem iz strojne in bombami. Obvezova- lišče je bilo označeno z velikim, daleč vid- nim rdečim križem.

Pomilostitev za prestopke proti obrtno- mu zakonu. Hrvatski uradni list objavlja amnestijo Poglavinika za prekrške proti obrtnemu zakonu.

Proti črni borzi je objavil članek v za- grebškem »Gospodarstvu« državni komisar za cene in mezde inž. Lorković, v katerem piše med drugim: »Stojimo neposredno pred začetkom splošne akcije proti zločin- ski črni borzi, ki smo jo že dolgo priprav- ljali, pa smo jo morali vedno radi važnej- ših stvari odlašati. Zdaj se bomo z vso energijo posvetili tej nalogi in jo ener- gično in brez usmiljenja izvedli.«

Razširjenje zagrebške tramvajske mre- že. V svrhu razbremenitve dosedanjega omrežja električne cestne železnice v Za- grebu je začelo ravnanstvo za gradnjo dveh novih prog. Ena je že v obratu, pro- jekt za drugo pa predvideva razširjenje tramvajskega omrežja do šestih in Vrah- ča.

O hrvatskem filmu je v beograjskem dnevniku »Donauzeitung« napisal daljši članek Georg Achermann. Najprej podro- neje prikazuje ustanovitve državnega film- skega instituta Hrvatski slikopis, potem pa našteva njegove uspehe v zadnjih letih. Razen cele vrstov filmskih tehnikov in krajskih kulturnih filmov je hrvatski sliko- pis lani posnel tudi prvi večji film o Li- sinkem.

Beleznica

KOLENDAR:

Petek, 28. julija: Viktor. DANASNJE PRIREDITV:

Kino Matica: Titanic. Kino Sloga: Kdo je oče? Kino Union: Materina ljubezen. Kino Moste: Srček moj!...

DEŽURNE LEKARNE: Danes: Dr. Piccoli, Dunajska cesta 6, Ho- čev, Celovska cesta 62, Gartus, Moste- Zaloška cesta 47.

ZATEMNITEV je strogo obvezna od 22. do 4. ure.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Petek 28. julija: Zaprti. Sobota 29. julija ob 18.: Matiček se ženi. Prva predstava Dramskega studia. Izven. Cene od 26 lir navzdol. Nedelja 30. julija ob 18.: Matiček se ženi. Izven. Cene od 26 lir navzdol.

Linhart: »Veseli dan ali Matiček se že- ni«. V soboto dne 29. t. m. bo v Drami pr- va predstava članov Dramskega studia, to- je dramskega igralskega naraščaja. S so- delovanjem dveh članov Drame, gg. Lipaha in Severja, bo mladi ansambl samostojno uprizoril Linhartovo komedijo »Veseli dan ali Matiček se ženi«. Vodstvo predstave ima režiser Dramskega studia dr.

Marijani — „Otočje tatov“

Otok Guam

Tri ladje, polne od gladi, žeje in boleznimi umirajočih ljudi, so križarile po Tihem oceanu. Bile so ladje nemara največjega brodarja vseh časov, Magellana. Njih kuharji so mlieli kose lesa in mešali to sipo med borme ostanke gnijoče moke, zdravniki so stali neboljigjeni ob bolniških posteljah, le on sam, veliki kapitan, je verjel v srečni izid te plovbe. Če je bil premagal preliv med ledenimi stenami ter skalnimi prepadi ob koncu Južne Amerike, če je premagal prvi milnik na poti okrog sveta, tedaj bo premagal tudi ta ocean. 6. marca 1521 pa je eden izmed živih mrtvecev na ladjah v resnici zavpil iz jambornega kolu na krov: »Kopno! Kopno!«

Ko je malo brodovje zaplulo v zaliv, je nenadno zamrgolelo po njem na stotine kanuev. A niti Magellan, niti njegovi možje niso imeli časa, da bi obkrožili veslaške in jadralne spretnosti divjakov v teh dolinih. Zinili niso nobene niti tedaj, ko so splezali ti na krove, začeli pobirati vse, kar jim je ugaljalo, in si vtičali v lase kose vrvi, čaše, steklene predmete in celo bleščeče se nožice bodal. Castniki so sredi pristajalnega dela, ki je zahtevalo sedaj cele ure, kjer je trajalo prej samo minute, celo ugotovili, da so domačini ukradli nov reševalni čoln ene izmed ladij in z njim izginili.

Kaznovani tatovi

Sele naslednji dan, ko so se pristajalna dela končala, je Magellan izbral dve četi mož, ki so se držali še kolikor toliko pokonci, odvedel z njimi na kopno ter obkrožil in zažgal neko otočansko vas. Od tistega časa so imenovali te otoke »Otočje tatov« ali po portugalsko »Ladrones«, šele pozneje so jih preimenovali. Magellanovi ljudje niso ostali domačinom ničesar dolžni, kar se tiče kraje, kajti ko so ladje po treh dneh zopet odplule, ni bilo tam okrog v obalnih vaseh nobenega sodeča in nobene živali več. Mornarji so bili vse pobrali, domačine, ki so se upirali, pa pobili. Moštvo si je bilo s svežo vodo, svežim sadjem in svežim mesom opomoglo, skrbost je prenehala kakor po čudežu, zato je Magellan naganjal odpravo naprej.

Od tistega časa ve torej svet za Otočje tatov ali Ladrones. Magellan sam ni imel prilike, da bi celotno otočje raziskal. To se je zgodilo šele pozneje. Ugotovili so, da gre za skupino mnogih otokov, ki je razporejena v loku precej v pravcu sever-jug. Spancem, ki so bili tukaj dolgo dobo gospodarji, staro ime ni ugaljalo in so jih po ženi kralja Filipa IV. preimenovali v Marijane. Nu, nod tem ali pod onim imenom so ostali v neskončni oceanski prostranosti izgubljeni drobci. Petnaestica večjih otokov — mnogo manjših še danes nima imena — obsega skupaj komaj 1140 štirjaskih kilometrov, ljudi pa živi na njih kakšnih 12.000. Širok preliv loči otočje v južno in severno skupino, pri čemer razpolaga južna z velikimi in dobrimi lukami. Vzrok je v koralnih čerh, ki obdajajo atolske lagune in jih varujejo pred nemirnim morjem, dostop do lagun pa posredujejo globoki kanali. Med južne otoke, ki so jih v zadnjih časih čisto navajali, spadajo tudi Sajpan, Guam, Tinian in Rotta.

V samotni širni oceanu

Pod španskim gospodstvom so živeli Marijani samotno, od sveta ločeno življenje. Čeprav je njihovo podnebje zelo zdravo, ker nedostaja zavoljo neznatnosti otokov z mrazico okuženih obalnih gozdov, so se Spanci le malo zanimali za to, da bi jih izkoristili. Bogati Filipini so jim prožili vendar hvalnejšo priliko. Španska kolonialna uprava se je morala sicer precej časa boriti z bojevitimi domačini Samorci, ki dolgo niso mogli pozabiti, koliko žrtve je zahtevalo od njih prvo srečanje z belokožci. Z Magellanovimi ljudmi, in so zato vedno znova napadali španske obalne naselbine. Otočje je bilo dotlej gostu obljubeno. Toda vojne kužne bolezni so vrste domačinov naglo redile, a da bi povsem ne izumrli, so Spanci preselili mnogo Tagalcev s filipinskega Luzona na Marijane. Ti priseljenci so se pomešali z domačini in ustvarili novo ljudstvo.

Široki svet je postal na Marijane poznejši šele tedaj, ko se je v prejšnjem stoletju razcvetela trgovina s kopro, posušeni kokosovi orehi. Ladje so začele pogosteje pristajati ob teh otokih, da bi se natovarile s proizvodom, ki so ga pripravljali domačini.

Ko sta se začeli vmešavati politika in strategija

Američani so bili prvi, ki so spoznali, da bi utegnili imeti Marijani poleg gospodarskega tudi še kakšen večji politični in strateški pomen. Ko so ob koncu preteklega stoletja izvedli vojno proti Špancem, pri kateri so ti med drugim izgubili Filipine, so spoznali, da morajo dobiti na poti do teh in do bogatih kitajskih področij trdno vmesno oporišče. Zato so si vzeli tudi najvažnejšega izmed Marijanskih otokov, Guam, mu izgradili luke ter poslali nanj vojaško posadko. Po izgubi Filipinov Spancem ni bilo več močnega, da bi se ukvarjali z Marijani, daljnim drobem njihovih prekomorskih posestev, zato so preostali del prodali Nemčiji, ki si je prav tedaj naglo izpoponjevala svojo posest v Južnem morju.

Po prvi svetovni vojni je prevzela Japonska mandat nad Marijani, toda ni se jih mogla nemoteno veseliti. Po pomorski konfenci v Washingtonu je postalo namreč očitno, da hoče Amerika Japonsko izločiti kot konkurenta v Tihem oceanu in si utrditi pot od svojih obal do Kitajske. Pogled na karto nam pokaže takoj, da imajo Marijani v takšnih načrtih prevažno vlogo. Vsak japonski sunek proti jugu mora mimo tega otočja. Dobre luke na otočju nudijo celo vrsto zavetišč in oporišč tudi za najtežje brodovne ednice, a akcijski radij teh more ogrožati celo ostrje Japonske same. Če dodamo še moderno letalsko orožje, ki daljaj skoraj ne pozna več, pa postane nevarnost za Japonsko še večja. Zato je umilivo, da je ta dežela sprejela kot sembi sovražno dejanje, ko je dal Roosevelt pred to vojno Guam demonstrativno na novo utrditi ter izgraditi kot letalsko oporišče. Preko Guama je šla progra družbe Panamerican Airways iz San Francisca v Hongkong. Veliki clipperji so leteli vsak dan po tej progri tja in nazaj, v njih skoraj ni bilo potnikov — toda zveze družbe Panamerican Airways z ameriškim glavnim stanom niso bile nikakršna tajnost in tako

je bil vsak teh poletov preprost ogleduški polet.

Japonska raztrga ameriško mrežo

Ko je prišlo do vojne med Japonsko in Ameriko, si je prva izdrla pred vsem zavratni zob iz svojega boka in z naglim posgom zasedla Guam. Tako si je zavarovala pohod na Filipine in pa svoje zaledje samo. Današnja borba za Marijane, ki divja z uporabo vseh vojnih pripomočkov na obeh straneh, je dobila sicer malo drugačen obraz. Ograjenje japonskega osrčja ostaja, toda s tem da imajo Japonci Filipine trdno v svojih rokah, so si zavarovali dostop na jug in odrezali Američanom cesto do vzhodnoazijskega bogastva. Sajpan in Guam danes nista več tisti oporišči, okrog katerih se vse suče, temveč le predmostji v borbi za Sundske otoke, Filipine, Formozo, južnokitajski in vzhodnokitajski morski prostor. Borba z japonskimi otoškimi posadkami jemlje Američanom dober del sil, ki bi jih radi uporabili v borbah na celinah.

V dolenjskih gozdovih

Rešeni skrivač pripoveduje o svojih državljanih

Čim bolj nemški in domobranski oddelki čistijo Dolenjsko, tem bolj narašča tudi število onih skrivačev, ki so se mogli rešiti k nam. Vendar povzročajo skrivači komunistom še vedno hude skrbi, kar se najbolj vidi iz dejstva, da jih komunistični listi in lepaki spet in spet pozivajo in rote, naj se vendar vrnejo v komunistične oddelke. Obetajo jim, da se jim ne bo prav nič zgodilo, vendar pa ljudje sedaj že predobro vedo, koliko smejo dati na komunistične obljube, ne glede na to, da se sploh nečje boriti za komunizem in ne uničevati svoj lastni narod. Zato se pojavljajo vsak dan novi skrivači vedno in povsod, kadar in kjer hočejo komunisti s silo pritegniti ljudi v svoje tolovajske oddelke.

Zaveden in trden dolenjski kmečki posestnik, ki se je tudi moral več mesecev skrivati pred komunističnimi tolovaji, preden se je mogel rešiti, pripoveduje o svojih državljanih in opazovanjih na preprost, a zanimiv in pretresljiv način takole:

Tolovaji niso takoj po kapitulaciji bado-glijevcev pridrli v našo vas. Najprej so posetili večje, bogatejše kraje ter so se držali okoli mest in trgov. Šele ko so tam do dobra vse pobrali in svojo mobilizacijo izvršili, so se pojavili tudi v naši vasi. Prišel je manjši oddelček pod vodstvom našega zapitega učitelja, ki se je že dolgo prej pridružil komunistom. Gledali smo jih postrani in le z največjo silo so ustanovili nekatere odbore in prisilili vanje ljudi, ki se v njihovo podjetje niso hoteli vmešavati.

Nas starejše može in gospodarje niso tako mobilizirali, najprej so pobrali mlajše. Še nekaj dni sem gospodaril doma in pospravljal s polja. Seveda sam, ker hlapce in delavce so mi vse takoj pobrali. Potem so lepega dne prišli novi komunisti od »Levstikov brigade« in vse moške, kar nas je še ostalo, odpeljali. Mene so pobrali kar na polju pod pretezo, da bom z vozom samo dva dni nekaj prepeljeval. Ni ti domov me niso pustili. Enako so rekli tudi drugim vaščanom. Peljali so nas v Dobropolje, tam pa so nam zovzove pobrali in nas vtaknili v neko tolovajsko četo.

V Dobropolju sem imel precej poznantih. Čim sem se pri kakem znanцу oglašil, takoj mi je dal jesti, enako tudi za moje tovaršje. Tudi tam je bila večina ljudi proti tolovajem. Takoj so nas podučili, kje smeš govoriti in kje ne. Ljudje, ki so vedeli, da nismo rdeči, so nam dali, kar so mogli. Saj je takrat bila jesen in vsega so še dovolj imeli.

Kako sem postal skrivač

Tiste dni so Nemci izvedli sunek menda neke od Rakeke. Čeprav ni bilo ničesar gotovega, je komanda zbežala, mi pa tudi. Veseli smo bili, da je konec. Trije iz iste vasi smo jo mahlnili kar domov. Ustavljali nas ni nihče, saj so se komunisti izogibali cest. Dve uri pred našo vasio sem se ustavil pri svojem sorodniku, onadva pa sta šla naprej domov. Zamudil sem se in ostal kar čez noč. Drugo jutro je prihitela moja žena in mi vsa preplašena povedala, da se je ponoči nenadoma vrnil v vas učitelj s kakimi desetimi tolovaji, da so strašno besni na »dezerterje« in so ona dva tovaršja, ki sta šla naprej, že ustrelili. Da bodo tudi sem prišli in da naj se za božjo voljo skrijem. Nisem odlašal, šel sem v bližnji gozd in tako postal skrivač.

Prve dni sem se skrival sam, potem sem pa dobil kompanjona. Bil je mlad fant iz Suhe Krajine, ki so mu komunisti ubili že dva brata. Z njim sva se potem tolkila skozi bedo in skrb. Bilo je sicer tam veliko skrivačev, toda bolj nam je takrat še kazalo, da smo bili raztreseni, le po dva in dva.

Ker so nas tolovaji zasledovali, sva spala vsako noč drugje. Le, ko je bil velik sneg, sem si upal prebiti po dve noči na istem kraju. Med Mirno pečjo in Dvorom sva si poiskala dvanašje »logorove«. Ta logor je bila luknja v gozdu, oni je bil med skalovjem, tretji spet kar pod drevesom. Dva, najbolj razkošna sta bila celo na kozolcih. Enega, za posebno nevarne slučaje, pa sva zgradila na drevesu.

Po vseh teh krajih me dobro poznajo, povsod imam prijatelje. Povsod so ljudje tudi sovražniki komunistov, ki so jim storili že toliko zla. Zato so nam ženske in otroci radi nosili jesti. Nikjer nam niso odklonili. Ne pomanjkanje, ne nevarnost jih nista pripravila do tega. Če je bilo posebno varno, sva pekla tudi kak krompir. Pa sva

morala biti z ognjem silno previdna, da nas ni dim izdal.

Doživljaji z divjačino

Veliko sem se nagledal živali v gozdu. Vedno sem bil lovec in sem živali rad zasledoval. Toliko njihovega življenja pa nisem nikoli poznal, kakor sem se ga nagledal v času svojega skrivaštva. Zanjci so prihajali na par korakov od mene. Da, nekdo je eden ponoči, ko sem spal, celo skočil na moje ležišče. Nastavljal sem jim tudi zanjke. Enega sva na ta način ujela, ga skuhala ter pojedla juho in meso kar neslano. Streljati na živali nisva mogla, čeprav sva se medtem oborožila že s puškami in sva imela tudi nekaj municije; bala sva se, da naju strela ne bi izdali. Zato tudi na srne nisva streljala, čeprav so prišle včasih zelo blizu.

Morda najstrašnejši doživljaj sem imel z lisico. Bilo je še v začetku mojega skrivanja. Ravno sem si napravil nov logor. Vlečem se in zaspiam. Pa me zbudi neko škrtanje in pokanje, kakor bi kdo lomil veje. Potuhnem se, mislim, da so to tolovaji in da iščejo mene. Toda v luninem svitu zagledam neko žival. Najprej sem mislil, da je volk. Ko pa jo nekaj časa opazujem, vidim, da je lisica. Toda koliko je bila večja od onih, ki sem jih videl do takrat!

Nekaj je žrla in lomila kosti. S krepelcem sem jo prepodil in stopil pogledati kako mrhovino žre. Pa sem se res ustrašil! Žrla je mrliča! Drugo jutro sem zapazil, da je v bližini precej grobov, ki pa so zelo plitvi in so bila trupla večinoma pokrita kar z vejami in listjem. Po raznih znakih sva s tovarišem uganila in ljudje so nama to pozneje potrdili, da so bili to mrtvi komunisti, ki so padli že leto poprej pri napadu na Žužemberk. Takih grobov so tam vse hoste polne ali so vsaj takrat še bile.

Spomladni je postalo veliko bolj prijetno. Opazoval sem ptice in manjše živali, tako da je čas tekel zelo hitro. Tudi toplejše je postalo in ozelenel je gozd, kar smo skrivači najtežje pričakovali. Lažje smo se skrivali in upanje na skorajšnjo rešitev je bilo zopet večje!

Boj z zasledovalci

Preganjali so me pa hudo. Name je bilo napravljenih v celam najmanj petdeset hajk, čisto tudi v smeri, v kateri sploh nisem bil. Večino jih je vodil tisti učitelj, o katerem sem že pripovedoval. Pa sem mu šel v prejšnjih časih toliko na roke! V najtežjih trenutkih sva pregnala zasledovalce z ročnimi granatami in kasneje s puškami. V zmed, katero sva povzročila, se nama je potem vedno posrečilo uiti.

Ko sem se nekoč potikal sam okoli, so me že imeli. Pred skupino kakih desetih zasledovalcev sem se skrivil v grmovje in nisem opazil, da je združena strani prihajala enako močna skupina, ki me je opazovala. Obklopijo me in me začeli streljati. Že so mi šli lasje pokoncu in bil sem prepričan, da bo to pot po meni. V zadnjem trenutku se domislil prevare, ki je bil marsikateri skrivač rešila smrti. Vrzem tri bombe, drugo za drugo, ter začnem kričati: »Jurij! Naprej!« Da bi jih videli, kako so šli. Mislim, so, da je v grmovju najmanj četa organiziranih skrivačev, ki se jih boje tolovaji kot hudici križa. Seveda sem tekel tudi jaz, in se ustavljal šele čez kake pol ure. Pa me sploh niso zasledovali.

Z organiziranimi skrivači na žalost nisem mogel dobiti stika. Vedel sem, da pomaga-

je posameznim skrivačem do domobrantskih postojank in sem jih zato iskal, pa jih nisem nikjer dobil. Obklečeni hodijo kakor komunistični tolovaji, tako da jih ne razlikuješ, če jih ne poznaš osebno. Če sem zvedel, sedaj so tam in tam, sem prišel že prepozno, kajti hodijo kot duhovi: so povsod in nikjer. Nenadoma se pojavijo, pobijejo komuniste in njihove terence, če na nje nalete, pa zopet izginejo.

Bedno življenje ljudi v komunističnem »raju«

Ljudje v komunistični »deželi« so strašni reveži. Doma so večinoma ženske in otroci, kvečjemu še kak starček je kje. Pa tudi mlajše ženske niso več varne, tudi te so tolovaji začeli pobirati. Živeža je malo: ljudem je ostalo le ono malo, kar so utegnili skriti pred tolovaji. Konjev skoraj ni več na deželi, tudi goveja živina je ponekod prava redkost. Ljudje so obupani in že popolnoma otopeni. Nihče več ne misli kaj bo jutri, vsak je zadovoljen, da je preživel današnji dan.

Proti koncu mojega skrivaštva me je v neki vasi presenetila tolovajska patrulja. Skriti sem se moral v slamo na neki skedenj. Dobro pa sem slisal, kaj se dogaja pred hišo na cesti. Komunisti so zahtevali živčeh in rjuhe, češ da imajo v bližini ranjence. Doma so bile samo ženske. Te niso hotele dati ničesar. Navzlic grožnjam, da jih bodo postrelili, niso hotele povedati, da imajo kaj in kje je skrito. Ko pa je vodnik tolovajske patrulje udaril eno s puško po hrbtu, je ta zakrčala: »Hudič partizanski, le ubij me in pobij z menoj še te otroke, očeta si jim že!« Tudi ti boš za svoja dejanja dobil plačilo!

Ljudem v komunističnem »paradižu« manjka zlasti soli, sladkorja, tobaka in vžgalice. Zato je nastal kar nov poklic »tihotapke«, ki hodijo do krajev, kjer ni komunistov, ter zamenjujejo živila za te dobrine. Splača se taka hoja, je pa tudi nevarna. Če dobe komunisti kako ženko, ki je šla cele dneve daleč, da je dobila za pritrjana jajca kako kilo soli in malo tobaka, potem ji vse pobero, jo pretepejo in nazadnje še ostržejo. Marsikatero so tudi že ustrelili. Pa mislite, da ženske to kaj zadržuje! Taka je pač potreba, da se tvega vse.

Najbolj nevarna stvar za »tihotapljenec« pa so čašopisi. Če te zalotijo komunisti s kakim čašopisom, si skoro gotovo zapisan smrti. Pa le pride kdaj kak list in potem kroži po vseh hišah, ki so zanesljive. Teh pa je ogromna večina, saj tolovaje vse sovrži. Ko sem se skrival po seliški fari, so mi pravili, da tam sploh ni človeka, ki bi se držal z rdečimi.

Da, težko nas je zadel nesreča in trije rodovi ne bodo mogli popraviti tega, kar so zagrešili komunisti. Škoda, ki je posebno nam kmetom bila prizadejana, je sploh neprecenljiva. Da bi Ljubljancem videli one požgane vasi, ki sem jih jaz! V naši vasi še ni toliko požgane, ker je bilo pač malo terencev in mi ostali držimo skupaj. Edino šolo je dal zažgati učitelj. Tem bolj žalostno pa je drugod.

Rešeni!

Ne morete si misliti, kakšno veselje je zavladalo med nami skrivači, ko smo izvedeli, da so v Žužemberku prišli domobranci! Takoj se nas je prijavilo veliko število k njim. Prepeljali so nas v Novo mesto, kjer so mlajše sprejeli v svoje vrste. Mene pa niso hoteli, ker sem bil precej oslabilen in sem še bolj v letih. Kaka dva tedna sem bil v Novem mestu. Veste, deželani smo lahko ponosni na domobrancel! Saj so skoraj sami kmetje in kmečki fantje! Pa kake junaki so to! Kar hlepijo po tem, da bi zopet dobili priliko povsod obračunati s komunisti.

Pretekli teden sem prišel v Ljubljano. Še par dni, pa bom že zopet popolnoma trden. Potem pa se takoj javim k domobrancem, da tudi jaz doprinesem svojo narodno dolžnost. — Tako je zaključil bivši skrivač, trden dolenjski kmet, svojo žalostno, vendar poučno povest.

Ivan Volk †

Raz Trgovski dom plapolja črna zastava v žalostno opombo, da je danes po dvestem trpljenju zapustil naše gospodarske vrste v zrel moški dob gospod Ivan Volk, družabnik firme A. Šarabon v Ljubljani. Vest o prerani smrti spoštovanega in uglednega trgovca je bridko prizadela njegove sorodnike, prijatelje, znance in številne spoštovalce, ki so v rajnem Ivanu Volku visoko cenili večšega, modrega in razgledanega trgovskega gospodarja. Skoraj dve leti je iskal pomoči izven svojega prijaznega doma v Vrhovčevi ulici št. 14 in je izidil v sredo v sanatoriju po res potrpeljem in močnem prenašanju neodjenljive bolezni.

V skromni obrtniški rodbini v prijaznem Kamniku se je rodil 27. januarja 1882. Izgubil je očeta komaj leto star. Skrbna mati je sama morala vzrežati njega in mlajšega brata Avgusta, ki se je rodil šele po očetovi smrti. Po šolskih letih v Kamniku je Ivan Volk stopil kot trgovski vajenec v trgovsko hišo L. Fürsagerja v Ra. dolič. Kot 18letni mladenič pa je že prišel v Ljubljano v veliko Souvanovo trgovsko podjetje, kjer je imel lepo priliko v trgovini na drobno in na debelo dozorevati v dobrega trgovca. Odločilno zanj in za njegovo življenjsko pot je pa bilo leto 1907, ko je prišel v trgovino Andreja Šarabona. Tu je po kratkem službovanju postal družabnik tega velikega trgovskega obrata.

Pokojni Ivan Volk je bil prikupnega in ljubeznivega vedenja. Ni imel nasprotnikov, tudi ne maj konkurentov. Rojen za trgovca, si je v mladih letih že osvajal vse ono, kar potrebuje veliki trgovec na vodenem mestu, trgovec na drobno pa v obdobju s strankami. Obdarjen z redko darovitostjo za kupčije je umel večje presojati tržni položaj ter v odločilnih trenutkih spretno potrebno ukrepati.

Ivan Volk je svoje velike izkušnje rad dajal na razpolago svojim stanovskim organizacijam, posebno Trgovskemu društvu »Merkur« v Ljubljani, čigar vnet član, delaven oibornik in večletni podpredsednik je bil. Kot mlad, ali vodilen sodnik, je leta 1907 srečno nastopil na prvem trgovskem shodu v Ljubljani kot besednik trgovskih sodnikov za njihove pravice in zahteve. Spoštovanje in ljubezen tovaršev sta ga spremljala vse življenje ter mu prinesla zaslužen priznanje v trgovski matični organizaciji. Pokojnega Ivana Volka, odličnega trgovca svojstvenega kova, bodo s ponosom stajali za zgled naši trgovski mladini. Ljubezniv soprog in skrben oče je v najlepšem soglasju z bratom Avgustom odlično vzgojil za gospodarsko življenje svojega sina elince inž. Janeza.

Na zadnji poti bodo rajnega spremili v petek ob 17. iz kapele sv. Nikolaja na Žalah na pokopališče pri Sv. Križu. Naj mirno počiva v ljubljani domači zemlji, ki jo je imel tako rad vse svoje življenje. Uza-loženim svojem izreku naše iskreno sožalje.

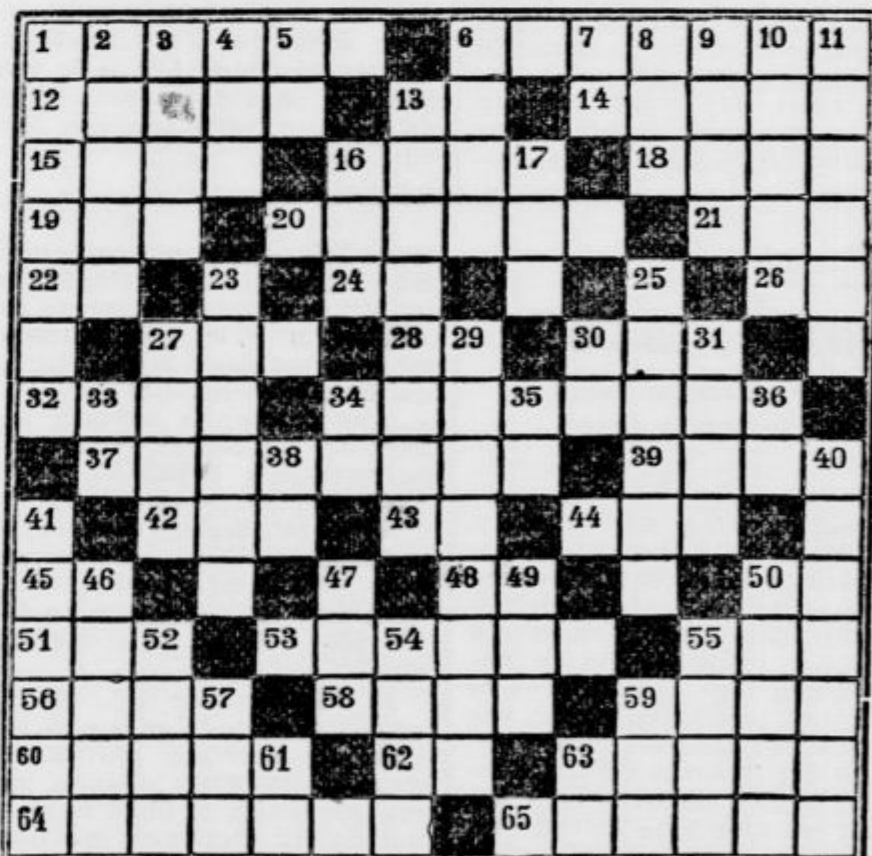
Čebele so pregnale štorčljke

Na nekem stolpu v alžaskem Herlis. heimu sta gneznila štorčljka in štorčljak, ki sta že nekaj let imela gnezdo v tem kraju. Tudi letos je štorčljka izvalila nekaj mladičev, ki pa še niso bili godni za letanje. Nekega dne se je zaletela v gnezdo štorčkelj skupina čebel ter se naselila v njem. Mlade štorčljke so bile ob tej priliki tako opikane, da so vse poginile. Štorčljka in štorčljak sta nekaj časa krožila na malimi mrlički, slednjic pa sta si poiskala novo gnezdo in se naselila na dmniku herliškega magistrata.

Ledeniki se manjšajo

Nemško planinsko društvo je tudi v preteklem letu izvedlo merjenje ledenikov. Opazovali so 53 ledenikov. Poročilo, ki ga je objavil prof. Klebelsberg iz Inomesta, ugotavlja, da se ledeniki zadnja leta manjšajo.

Križanka št. 54

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. spretnost, izvežbanost; 6. boj s smrtjo; 12. pritok Bosne; 13. kratica za akademski naslov; 14. človek, ki se pači, prisiljeno obnaša; 15. ptica roparica; 16. vrsta usnja; 18. okrasna posoda; 19. mednarodni jezik; 20. vrsta kamna; 21. pojem iz vsigeja računstva; 22. romanski spolnik; 24. vas pri Ljubljani; 26. povratni zaimek; 27. kanton v Švici; 28. vzklík; 30. oblika pomožnega glagola; 32. stanovska združenja; 34. sloveč, slaven; 37. babilonski kralj, ki je izdal najstarejšo doslej znano zbirko zakonov; 39. mesto v Rumuniji; 42. velik ptič; 43. egiptovski bog; 44. število; 45. pripovedna pesem; 48. predlog; 50. začetek klanja; 51. bivaljšče, stanovanje; 53. enota evropske valute; 55. kurirji, poštarji; 56. mitološki letalec; 58. pritok Drine; 59. šibek, neodporn; 60. je danes le še cigan; 62. glej 22. vodoravno; 63. že rabljeno; 64. evropske grovje; 65. gora v Julijskih Alpah.

Navpično: 1. vojna ladja; 2. neodvrljiv razvoj, kismet; 3. japonski politik in državnik; 4. trdnjava v Noseniji; 5. predlog; 6. svetopisemska oseba; 7. glasbena kratica; 8.

nerabljen, komaj izdelan; 9. svetopisemska oseba; 10. kristjanovo sveto ime; 11. Azijati; 13. nekdanj lahko oborožen konjenik; 16. dragocena tekočina; 17. majhen glodalec; 23. možko ime; 25. glasbena skladba; 27. služ; ženskam za okras; 29. kubanski ples, znan iz opere »Carmen«; 30. znak za kemično prvino; 31. možko ime; 33. medmet; 34. pol zrna; 35. osebni zaimek; 36. kazalni zaimek; 38. medmet; 40. Smetanova opera; 41. mesto v Arabiji; 46. pogreb; 47. število; 49. oče; 50. žensko ime; 52. so nam vsem najljubše in najdražje; 54. lepi, krasni; 55. začinj; 57. zgoden; 59. oblika pomožnega glagola; 61. italijanski predlog; 63. kratica za označbo starosti.

Rešitev križanke št. 53

Vodoravno: 1. kompanija, 7. rosa, 8. sl., 10. in, 11. tam, 13. Ivo, 14. han, 15. ose, 16. je, 18. trd, 20. un, 21. bel, 23. ir, 24. veren, 26. Etiopija.

Navpično: 1. krst, 2. mr., 3. po, 4. Asta, 5. N. N., 6. apno, 9. lahen, 10. iveri, 12. maj, 13. ist, 16. Jure, 17. pero, 19. drča, 21. bej, 23. lep, 24. vi, 25. ni. Karol Jeraj.

Domobranci na pohodih

Čiščenje dolenskih in notranjskih predelov se brez prestanka uspešno nadaljuje

Ne mine dan, da naši vrlji domobranci ne bi šli v akcije proti komunističnim tolovajem. Tudi v poslednjem času so bili marljivo na delu tako na Dolenskem, kakor tudi na Notranjskem, kjer so dosegli prav lepe uspehe, skoro vedno brez vsakršne lastne izgube.

Najhujši poraz v juliju so doživeli komunisti pri Dvoru in Žužemberku. Glavna borba se je vodila pri mostiču čez Krko. V Dvoru so imeli komunisti 'zredno visoke izgube: padlo je okrog 300 tolovajev, poleg tega pa se je domobrancem predalo tudi veliko število prisilnih mobilizirancev. Po večini doma izven Ljubljanske opokrajine. Ob priliki tega velikega pohoda se je izvršil tudi napad na vas Jamo, kjer se je nahajal štab »VII. korpusa«, ki je jedrno zbežal. Pobitih je bilo 10 tolovajev.

V okolici Kočevja so domobranci prav tako na stalnih pohodih. Najuspešnejši so bili domobranci, ki so se spopadli s komunističnimi središči na zvezo med Suho in Belo Krajino. Domobranci so to postojanko napadli dvakrat in pogabili komuniste v beg. V borbah so izgubili komunisti 5 ljudi, eden pa je bil ujet. Zaplenjenih je bilo več strojev. Domobranci so napadli tudi Molez ter pregnali komunistični »kočevski odred«, ki je štel 80 mož.

Na novomeškem področju so bili spopadi pri Trzinu, St. Rupertu, na Veseli gori, v Toplicah in pri Novi gori, kjer je 13. t. m. padel poleg drugih tudi komunistični bataljonski komandant Robek. Z njim vred je oblačala tudi njegova »tovarišica« Majda Šik, tajnica zveze komunistične mladine.

Tudi domobranci v Veliki Lašci ne mirujejo. V prvi polovici meseca so šli na pohode v Hočevo, na Korini, v Struge in dvakrat v Ambrus. V Hočevju so napadli 300 mož broječin, pobili 12 tolovajev, ostali pa so zbežali proti Kiki. Med padlini tolovajev je bil tudi njih zdravnik. V vasi so domobranci našli precej orožja in streliva.

Zelo velik obseg so zavzele akcije domobrancov iz Ribnice, 2. t. m. so prepodili komuniste v Zvirčah, odkoder so se zopet vrnili skozi Podtabor v Ribnico. Morala pri tolovajih v ribniški dolini je vsak dan slabša. Zlasti pa so sili komunističnega strahovanja prisilni mobiliziranci, ki utecajo, če le morejo. Enako kot na Dolenskem, so aktivni domobranci tudi na Notranjskem. Zlasti so na stalnih pohodih čete z Rakca. Pri Sv. Trojici so imeli komunisti precej moštva in dobro utrjene položaje. Domobranci pa so jih napadli z boka, premagali stražo, ki niti ni mogla obvestiti o napadu komando. Po zavzetju Sv. Trojice so prestregli domobranci se tri obveščevalce, ki so prihajali s kolesi z Blok. Eden je oblačal krivo, druga dva sta ranjena pobežala v gozd. Borbe so bile tudi pri Reparju. Domobranci so v teh borbah uničili 9 tolovajev, 4 so bili ranjeni in 1 ujet. Pri Jezu

je bil ubit tolovajski komandant. Rakovski domobranci so dalje za Mesarjem vrhom naleteli na večje tolovajsko taborišče in pregnali njegove prebivalce, ki so bili tako presenečeni, da so zbežali kar neobčleni. V taborišču je oblačalo 5 tolovajev.

Tudi drugod na Notranjskem izvajajo domobranci uspešne akcije. Pregnali so komuniste s Srednje Slivnice, iz Martinjaka, kjer so pustili tolovaje 3 mrtvece in iz Slugovega.

Tako čistijo domobranci dan za dnem naše ozemlje komunističnih tolovajev. Ljudje se jim povsod, kamor pridejo, za njih požrtvovalno službo zahvaljujejo, ker le z največjo težavo prenašajo komunistična nasilja.

Lep uspeh domobrancev iz Stične

Zelo lep uspeh je mogla konec preteklega tedna zabeležiti domobranci posadka v Stični. Ko se je zvedelo, da so komunisti pri Metnaju zahrbtno umorili dva domača fanta, Albina Gironija in Ignaca Kamnjarja, ki sta prišla z Gorenjskega na obisk k svojim domačim, je odšel iz Stične proti Metnaju pod domobrancem na patrolni pohod, da očisti tamšno področje. Vod je pridiral od Metnaja proti Gorici, Osredku in Pristavi, kjer se je od njega odločila desetica pod vodstvom pogumnega podnarednika, da preišče teren pri vasi Debeče tik ob meji. Patrolja je kmalu našla taborišče, ki se mu je poznalo, da so ga komunisti pravkar zapustili. Predvidno je zato začela preiskovati gozdove naokrog. V gostem grmovju so domobranci res opazili skrito skupino komunistov. Koliko jih je bilo, se zaradi grmovja ni dalo ugotoviti. A fantje po tem tudi niso mnogo spraševali. Na podnarednikovo povelje so se urno približali in začeli streljati. Presenečeni komunisti so vsi preplašeni zbežali na vse strani, pri čemer so mogli odnesti s seboj le, kar je imel vsak na sebi. Krvavi sledovi so pričali, da jih je bilo več ranjenih.

Ko so domobranci nato preiskali grmovje, so našli v njem štiri mrtve komuniste in dve komunistki, ki so padli ob njihovem napadu. Med njimi so bili 22letni bataljonski politični komisar Ivan Melik iz Črne vasi pri Ljubljani, 31letni Milan Ažman z Jesenice, enako stara Marija Peterkel iz okolice Domžal in 22letna Minka Benedik, doma iz okolice Kranja. Vsi ti so imeli pri sebi komunistične partijske izkaznice, po katerih so jih mogli identificirati, ostala dva pa sta bila brez vsakršnih listin. Obe ženski sta imeli s seboj tudi spravečali o absolviranju komunističnih partijskih tečajev.

Domobranci so pri padlih komunistih našli vse arhiv nekega tolovajskega bataljona z zanimivimi listinami ter so zaplenili tudi precej orožja, municije in opreme.

»Mi gremo naprej«

Glasilo Slovenskih narodnih straž na Primorskem »Mi gremo naprej...« se je 19. t. m. do svoje desete številke, ki je izšla 19. t. m., prav lepo razvilo vsebinsko in po opremi, po svojem pomenu, obsegu in nakladi. Ob tej priliki pravi list: »Začetne težave so prebrodene... Tem bolj ponosni pa smo, da je naš list v razmeroma tako kratkem času postal iz majhnega glasila prostorske skupine Narodnih straž glasilo vsega zbora Slovenskih narodnih straž na Primorskem, s čimer mu je bilo dano najlepše priznanje... Posebno ponosni pa smo, da narodni stražarji sami iz lastnih sredstev vzdržujejo svoj list...« Glasilo nadalje pravi, da bodo narodni borci na Primorskem vztrajali iz globokega notranjega prepričanja odločno »na poti, ki je edina pravilna in ki edina vodi nas in ves naš narod v lepo in srečno bodočnost!«

Poleg mnogih člankov in karikatur prinaša deseta številka pod naslovom »Žene in otroci na morišču!« tudi tole: »Zadnje čase se pojavljajo tudi po Primorskem vedno več takšnih letakov, ki v hrvaščini pozivajo slovenske žene in otroke, da zagrabijo za puške in vstopijo v tolovajske tolpe. Torej žene in otroci naj sedaj izpolnijo ogromne vrzeli v tolovajskih vrstah... Mar si zamoremo zamisliti večji zločin proti na-

rodu, kot je ta mobilizacija slovenskih žena in otrok!« List nato upravičeno vprašuje, ali bi žene in dekleta »po vrnitvi utegnile še izpolnjevati svojo visoko materinsko nalogo in ali bi bile »lahko še dobre matere svojim otrokom po vseh grozotah, ki bi jih doživljale med tolovajev? Na kraju članek ugotavlja, da bi pomnil vsak poskus nasilne mobilizacije slovenskih žena in otrok »višje izdajstva nad narodom, ki grozi uničiti njegove korenine same, in da je zato treba z največjo odločnostjo preprečiti njegovo izvršitev.«

Ljudstvo, ki zdaj že tudi na Primorskem dobro pozna pravo lice in prave cilje komunističnega tolovajstva, bo znalo, podprto po Narodnih stražah, temeljito preprečiti tudi to najnovnejšo, vprav blazno komunistično nakano.

»Tolminski glas«

Med posebno agilne postojanke Slovenskih narodnih straž na Primorskem spada ona v Tolmini. Ta je začela sedaj izdajati tudi svoje lastno glasilo »Tolminski glas«, ki bo izhajal vsak teden. List je v prvi številki urejen in pisan zelo živahno ter prinaša med drugim lep članek o »goriskem slavčiku« Simonu Gregorčiču.

SPORT

Najmanj osem točk

bo obsegal spored jubilejne kolesarske dirke na Stadionu v Šiški

V rokah imamo razpis prve kolesarske prireditve letošnje sezone, in sicer medklubskih kolesarske dirke na dirkališču Hermesa v Šiški, ki bo, kakor smo že ponovno napovedali na tem mestu, v nedeljo dne 6. avgusta t. l. v okviru večmesnih proslav 25letnice agilnega železničarskega športnega društva. Prireditelj ne bo pometnila samo zaradi tega, ker bo prva te vrste po večletnem prestopu, temveč ima po svojem značaju še to posebnost, da gledalec lahko vse čas spremlja vsakega udeleženca na vseh poti od starta do cilja, kakor je to sicer pri dirkah na kolesih pridržano le majhnim skupinam izbrancev, ki lahko dirkače na cestah spremljajo v motornih vozilih. Tako bomo torej ta dan imeli prav za prav dvojni športni dogodek, in sicer prvo kolesarsko dirko in še tako povrhu, ki se bo od prvega metra do zadnjega razvijala neposredno pred našimi očmi.

Po dosedanj razporeditvi — povedati moramo, da niti ta še ni čisto dokončna — bo dirka obsegala 8 glavnih točk z običajno vožnjo v pozdravnem krogu vseh nastopajočih, ki velja pri dirkah na dirkališčih namesto onega trikotnega »Zdravo«, ki smo ga vajeni ob uvodu v druge športne nastope. Kakor vsak dober araržer so tudi Hermežani razvrstili posamezne točke po takem vrstnem redu, da bo druga zanimivejša od druge in bodo najbolj privlačne seveda one v zadnjem delu sporeda. Najprej bo dirka juniorjev, za njo dirka seniorjev v dveh skupinah, potem dirka turistov in za tem — na polovici sporeda — finale seniorjev. S posebnim zanimanjem bodo gledalci potem opozovali

dirko kolesark, za njo pa posebno izločilno dirko, ki bo posebej ogorčena zaradi tega, ker pri vsakem krogu izpade zadnji izmed vozačev in je tako konkurenca na višku prav do zadnjega. Kot naslednja točka je določena tolažilna dirka za one vozače, ki v vseh dotedanjih nastopih ne bi prejeli nagrade, kot zadnja pa je uvrščena dirka za prvenstvo Ljubljane, na kateri bodo smeli startati samo seniorji. V tej točki bodo zbrani na progi prav vsi, ki danes kaj pomenijo v našem kolesarskem športu in bodo brez dvoma zastavili vse sile, da si izvožijo trenutno najvišjo čast, ki je v teh dnevih dosegljiva športnemu kolesarju domačinu.

Prireditelji opozarjajo še na naslednja glavna pravila, ki veljajo za to prireditev: Za dirko veljajo pravila SKZ. Kolesar, razen za turistično skupino, morajo ustrezati predpisom za dirke na dirkališčih, t. j. morajo biti brez zavor in s fiksnim tekom. V skupini juniorjev in seniorjev bodo lahko startali vsi verificirani vozači, ki imajo dovolilnice SKZ. Vpisnina znaša za seniorje po 5 lir, za vse ostale skupine pa po 3 lire. Razen tega bo moral vsak tekmovalac plačati še 10 lir za nahrbtno številko, kateri znesek pa mu bo ob vrnitvi številke vrnjen. Proteste bo treba vlagati športni komisiji najkasneje pol ure po končani vožnji vsake skupine z vlogo in takso po 15 lir. Vsak vozač vozi na svojo odgovornost. Odbor si pridržuje pravico spremembe razpisa.

Dirka bo samo ob ugodnem vremenu.

TENISKI SPORT V NEMČIJI

Zaradi vojne in z njo združenih omejitev je bil tudi teniški sport v Nemčiji prisiljen nekoliko omejiti svoje obdobje. Odpovedane so morale biti vse meddržavne tekme, le nemško državno prvenstvo bo izvedeno kakor v prejšnjih časih na igriščih kluba Blau-Weiss v Berlinu s pričetkom 6. avgusta. Udeležba je ni do-

„Dobra knjiga“

je pravkar izdala spomine glavarja Eskimov Jana Welzla

„NA ZLATEM SEVERU“

Potopis po skrajnem koncu Sibirije, pustolovski doživljaji v divjinih severa, med Eskimi in zlatosledci, čudne prigode na daljnih poteh, življenje zaostalih Eskimov, njihove sege in navade, napete storije s pustolovci in še mnogo drugega se spleta v pravi življenjski roman neustrašenega Čeha. Knjiga, ki je imela velik uspeh pri čitateljih mnogih evropskih narodov.

Naročniki DK naj dvignejo novi roman v upravi naših listov v Narodni tiskarni, onim pa, ki dobe knjige na dom, se julijski roman že dostavlja. Nenaročniki lahko dobe novo knjigo v naši upravi ali pa v kateri koli knjigarni po ceni 17.— lir za broširani in 35.— lir za vezani izvod na boljšem papirju. Kdor se ni naročil »Dobre knjige«, naj jo ob tej priliki naroči, da dobi znatno ceneje tudi znamenito Welzlovo knjigo.

končno znana, gotovo pa je, da bo precej sprememb med najbolj odločilnimi igralci. Po junjski smrti Kurta Giessa. Hennerja Henkla in grofa Bawarowskega so se pojavile v vodilnih mestih nemškega tenisa občutne vrzeli. Razen tega se ni znalo, ali bodo vsi udeleženci letošnjega turnirja dobili dopuste, ker so mnogi v vojaški sukni. To velja predvsem za Rolfa Goepferta, Beuthnerja in Bartowiaka. Ker je pri damah tudi dvomljiva udeležba lanske prvakine Doležal in odlične igralko Precht-Thiemen, zaenkrat ni mogoče reči, kako bo sploh s tem tekmovalcem.

Lanski nemški prvaki v tenisu so bili: gospodje: Kurt Gress (padel v januarju 1944); dame: Hilde Doležal (Dunaj); gospodje v dvojce: Koch in Giess; dame v dvojce: Doležal—Precht; mešane dvojice: Precht—Koch.

ŠE IZ LAHKO-ATLETSKEGA TABORA

Nedavno se je v Koblenzu pojavil izredno mlad in talentiran tekač, ki je pretekel progo 109 m v 10,8. V nedeljo je isti komaj 18-letni Wuensch dosegel podoben uspeh, in sicer v skoku v daljino do znamenke 6,96 m. Letos sta dozdaj samo dva tekača dosegla znamko 10,8 na 100 m, in sicer Schochow (Hamburg) in Albert (Leipzig). Tako sta ostala samo Lehmann (Stuttgart) in je postavil najboljši rezultat 10,6, in Cappelmann (Frankfurt) še hitrejša. Med obore tekače na kratke proge je treba prišteti tudi Richterja iz Prage (10,9).

Olimpijski zmagovalec v metu kladiva Karl Hein je v nedeljo v metu kladiva zabeležil 54,27 m. S tem izidom se je za 2 cm približal letošnjemu najboljšemu uspehu v Evropi (in gotovo tudi na svetu), ki ga šteje sebi v dobro Šved Ericsson s 54,29 m.

V Paluenu je nabral Berlinčan Dahn v desetoboju 6.465,9 točk; s tem izkupičkom se je povzpela na drugo mesto v vrsti nemških desetbojcev. Prvi med vsemi je še zmerom bivši nemški prvak Schmidt s 6.634 točkami.

Lartrelli iz Gradca je v teku na 800 m uspel drugi najboljši čas v letošnji sezoni, in sicer 1:57,5 minute. Nemški prvak Fryring je izboljšal svoj čas v teku na 3000 m na 8:44,6.

Posebno ogorčene so borbe za najboljša mesta med dekleti. Magdeburžanka Lora Grabe je v metu krogle prišla na znamko 13,22 m ter dosegla v petoboju 315 točk. V nedeljo je povrh tega vrgla še disk do 38,01 m, imela pa je že pred tem mete nad 40 metrov. Dörr iz Poznanja je vrgla kopje 42,03 m daleč.

Na Danskem je bilo izvedeno prvenstvo v desetboju. Danski prvak je postal Edvin Larsen, ki je dosegel 6.652 točk.

Iz Srbije

Čestitke k srečni rešitvi so Führerju poslali med drugimi tudi vrhovni poveljniki nemških čet v Grčiji in na Egejskih otokih generalni polkovnik Löhr, vojaški poveljnik za jugovzhodno pehotni general Felber in poveljnik čet na Balkanu generalfeldmaršal von Weichs.

V Užičah je bila nedavno konferenca vseh sreskih načelnikov užiškega okrožja v navzočnosti okrožnega načelnika Panduroviča.

Zidovsko premoženje so skrivali. »Donauzeitung« poroča, da so v Velikem Varadinu zaprli 2004 domačine, ki so jih osumili skrivanja okoli 40 milijonov pengov vrednega židovskega premoženja. Med aretiranci je tudi več uglednih osebnosti.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINO MATICA Telefon 22-41

Vožnja v smrt največjega luksuznega parnika

TITANIC

Katastrofa, ob kateri je obnemela svetovna javnost

Igralci: E. F. Fühlinger, Elfride Datzig in Sybille Schmitz

Predstave ob 16. in 19. uri

KINO SLOGA

Danes poslednjič

Dve uri prijetnega razvedrila! Najlepa vaška burka!

KDO JE OČE?

V glavnih vlogah: Ilse Werner, Roma Bahn, Hans Stüwe, Theodor Danegger, Beppo Brem in drugi odlični umetniki

Predstave ob delavnikih ob 16. in 19., v nedeljo ob 15., 17. in 19. uri

KINO UNION Telefon 22-21

Pretrpetljiva življenjska slika o hubeč, požrtvovalni in za srečo svojih otrok boreči se materi

MATERINA LJUBEZEN

Käthe Dorsch, Hans Holt, Hans Hotter, Wolf Albach Betty, Traudi Stark, Paul Hörbiger

Predstave ob 17. in 19.15 uri

MALI OGLASI

Kdor išče službo plača za vsako besedo L.—30, za drž. in prov. takso —60, za dajanje naslova ali šifro L. 2.—. Najmanjši iznos za te oglase je L. 7.—. Za žentive in dopisovanja je plačati za vsako besedo L. 1.—. Za vse druge oglase L. 60 za besedo, za drž. in prov. takso —60, za dajanje naslova ali šifro L. 3.—. Najmanjši iznos za te oglase je L. 10.—.

Službe išče

BOLNICARKA išče službo za pomoč pri zdravniku ali šifro. Ev. gre tudi k otrokom. P. nudbe na ogl. odd. Jutra pod »Bolničarka«. 19031-1

Službo dobi

SNAILKO vajeno hanege dela — iščem za enkrat na teden. Plačam dobro. Naslov v ogl. odd. Jutra. 19029-1a

VEČ POMOČNIKOV čevljarskih, za zbito delo (bakancje) sprejem. Oddam pa delo tudi na dom. J. Bogo, Cesta na loko 20. 18866-1a

GOSPOD. POMOČNIK sprejemam takoj proti dobri plači. Vprašati pri Jovankovi 12. 18895-1a

POSTREZNICA postena in pridna, dobi stalno službo pri mali družini. Dobra plača in hrana. Naslov v ogl. odd. Jutra. 19006-1a

LJARIKO posteno in pridno iščem. Naslov v ogl. odd. Jutra. 19008-1a

SLUŽKINJA postena in pridna, dobi stalno službo pri mali rodbini. Naslov v ogl. odd. Jutra. 19007-1a

SLUŽKINJA ali postrežnica išče manjšo družino, za dopoldn. sk. ure. Naslov v ogl. odd. Jutra. 19011-1a

FRIZERKO za stalno namestitev išče Salon »Mila«, Celovška c. 53. 19017-1a

POSTREZNICO za par ur dnevno sprejemam takoj. Naslov v ogl. odd. Jutra. 18973-1a

GOSPODINSKO pomočnik, tudi začem. — iščem. Naslov v ogl. odd. Jutra. 19007-1a

SLUŽKINJA ali postrežnica za gostilno, sprejemam takoj. Naslov v ogl. odd. Jutra. 19041-1a

Vajencitke za strojno ključavničarstvo takoj sprejme Andrej Zupan, Celovška cesta 50. 18953-44

VAJENKA postenega potrebujemo za strojno ključavničarstvo. Naspot takoj. 18981-44

VEČ VAJENCEV dobrih risarjev, sprejemam v litografsko stroko. Pogoji 4 razredni srednje šole ali tehnična srednja šola. Pojasnila v litografiji Čemažar Josip Igrška 6. 18992-44

2 VAJENKA sprejemam v mehanično delavnico. Franc Vovk. Tržaška 5. 18976-44

VAJENKO takoj sprejme modna šivilja. Naslov v ogl. odd. Jutra. 19027-44

KOVINO-LIVARJA in livarskega vajenca išče trdnica Jugo-Luz, kovinska industrija, Be. ljaška 4. Siska. Naspot takoj. 19029-44

VAJENKO za damsko krojaštvo, takoj sprejme modni salon Bianchi, Sv. Petra c. 44. 19023-44

Zasluzek

ČEVLJE (bakancje) oddam v delo na dom. J. Bogo, Cesta na loko 20. 18866-3

RADIOAPARATE za strojno in strokovno popravilo Radio Pagan, Ljubljana, Šteuburgova 6/I. — Tel. 41-92. 18967-3

DIPL. MASERKA sprejema naročila. Naslov se izve iz prijaznostoj čevljarstva. J. Bogo, manský, pasaža. 19009-3

Prodaj

MOŠKO KOLO v brezinu stanju — prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 18920-6

ZENSKO DARILO in žensko blago, več prvot. predvotno blago. — kavni servis in več različnih stvari, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 18948-6

HARMONIKO klavirsko, novo prodam. Vprašati vsak dan ob 13. do 15. ure. Znidaršč. 1. Gledališka 7-III. 18925-6

PRODAM: 2 kompletni postelji z žimnicami (morska trava), posteljno omarico, pisalno mizo, vse trd les; predloženo omazo z ogledalom, bolniški stol, gimnastični obroč za bolnike, 2 krasna, slika suknjica, kluboke, moške zimske čevlje št. 42 in drugo, vse rabljeno in v dobrem stanju. Ogled v petek in soboto ob 12. do 15. ure. Povšetova ul. 33a, pritičje. 18923-6

BLAGAJNO stojalo, srednjeveliko, slika »Wertheim«, v najboljšem stanju, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 18962-6

VEČ RADIOAPARATOV ter radijski zvočniki prodam. Trgovina »Uspeha« Tržaška c. 71. 18994-6

6-CEVNI RADIO s magičnim očesom, skoraj nov, prodam. Tržaška c. 24. 19016-6

2 M. GEORGETTA cikanne barve in več skoraj novih rjuh, vse predvotno, prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 18990-6

ROZA SANTIUM v umirni čisti svila, blago za moško obleko, čista volna, prvotnost s podlogo, prodam. Ogled ob 14. do 16. ure. Naslov v ogl. odd. Jutra. 18998-6

MOŠKO KOLO v brezinu stanju — prodam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 18920-6

BLAGO za moško obleko, predloženo blago in tepe damske čevlje šteje 38, obole skoraj popolnoma novo, prodam. — Stari trg 28-I. desno. 18967-6

BLAGO 2 ročno delo ter 2 blazini, ugodno prodam. — Kladova ulica 1-I. nadst. 19028-6

NOV ZAKET in ženske nizke čevlje (plave), št. 39, prodam. Ogled iz prijaznosti v trgovini K. Vidmar, P. gačarjev trg (»Pri soncu«). 19039-6

TEHTNICA vmetnina, najmodernejša, pripravna za vse obrtne, predvotna, nova 15 kg. napredaj. Krasna oblika Res neka; posebnega Rogelj. Jovankovič 17, pri kolodvoru št. 8. 19040-6

2 KOLESI prodam. Silvo Kalin — Povšetova 1. 19026-6

ČEVLJE moške, gorske št. 43, popolnoma nove, prodam najboljšemu po mudniku. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Čevlje«. 18910-6

STENCE, ŠČURKE podgane zanesljivo uniči zavod za pokončevanje mrčesa in golazni. Zor Adolf. Tavčarjeva c. 111. levo. 18984-6

SESALEK PRAHU (Staubsauger) 220 V. 240 Wat. popolnoma nov — prodam. Vprašati dopoldne pri Doinčarju. Ver. djeva (prej Gajeva) 5-II. levo. 19027-6

MOŠKO KOLO dobro ohranjeno, prodam. Ogled Ob Ljubljani 73. 19033-6

PEČE IN LISAJ Vam zanesljivo odstrani Alba krema. — Drogerija Kanc, Zidovska ulica 1. 19039-6

MRCES IN GOLAZEN: usi, stence, bolhe, čturke, molhe, miši, podgane, voluhare in bromore zanesljivo pokončate s strupom, ki ga dobite v drogeriji KANC, Zidovska ulica 1. 18932-6

KUPIM RJUHE, KAPNE, blazinske prevleke in posteljno stalno kupim in plačam dobro. Pošte. šk. Kolodvorska ulica 7. 18489-7

PREPROGO protokoli ali večjo bosansko preprogo kupim. Plačam dandajno vrednost. Naslov v ogl. odd. Jutra. 18912-7